

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ
ДИСЦИПЛІН

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ
У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до семінарських занять для студентів
спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри правоохоронної
діяльності та загальноправових дисциплін
Протокол №1
від 1. 09. 2020 р.

Чернігів 2020 рік

Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності. Методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 262 – Правоохоронна діяльність денної форми навчання / Укл. Марущак Н.В. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». – 2021. – 70 с.

Укладач: МАРУЩАК НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Відповідальний за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, завідувач кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін, кандидат історичних наук, доцент

Рецензент: КОЛОМІЄЦЬ НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, професор кафедри кримінального права та правосуддя ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка», д.ю.н.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»	
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»	6
1.2. Структура навчальної дисципліни	10
1.3. Система поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»	11
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	13
Тема 1. Механізм та гарантії забезпечення прав людини	13
Тема 2. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності	19
Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів	24
Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності	30
Тема 5. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності. Заборона катування	33
Тема 6: Забезпечення права на свободу мирних зібрань	38
Тема 7. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	42
III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ	48
IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА	51

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» вивчається студентами третього курсу спеціальності «Правоохоронна діяльність». Надзвичайна важливість даної навчальної дисципліни обумовлена тим, що Україна, проголосивши себе в Конституції 1996 року правовою державою (ст.1), закріпила в ній (ст.3) положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Держава, в особі її органів і посадових осіб, взяла на себе зобов'язання щодо їх реалізації, забезпечення та охорони. Саме забезпечення прав і свобод людини є центром уваги правової науки.

Мета навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» - сформувати у студентів розуміння механізму та гарантії забезпечення прав людини, ознайомлення студентів із конституційно-правовими засадами діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини, головними детермінантами порушень прав людини правоохоронними органами та шляхами їх усунення, а також сформувати стійке усвідомлення недопустимості катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів; формування у студентів позитивного мислення, зацікавленості у поглибленні і розширенні правознавчого світогляду, патріотизму, національної самосвідомості тощо; набуття студентами навичок роботи з джерелами права, вміння користуватися ними у практичній діяльності.

Проблема забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності має величезне теоретичне і практичне значення і вимагає всебічного наукового осмислення. Дане завдання не можна вирішити без належного наукового обґрунтування. Це має важливе значення для гуманізації і демократизації громадського життя в країні, впливу на масову свідомість і суспільно-політичну активність молоді і всіх груп і прошарків нашого суспільства.

У відповідності з учбовим планом на семінарські заняття з курсу «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» відводиться 14 годин, (тобто 7 занять). На них винесені найважливіші питання курсу.

Метою семінарських занять є допомога студентам у засвоєнні та поглибленні теоретичних знань про права людини як особливу галузь філософського і наукового знання. Це допоможе студентам зрозуміти сутність і значення прав людини, їх багатофункціональний характер, діалектику прав людини, їх місце в системі соціальних відносин.

Під час семінарських занять обговорюються теоретичні питання, заслуховуються реферати, розглядаються практичні ситуації. Підготовка до семінарського заняття передбачає значну самостійну роботу, ознайомлення з основними міжнародними актами прийнятими в рамках міждержавних та наднаціональних організацій, опрацювання рекомендованої літератури. Деякі питання курсу повинні розглядатися студентами із врахуванням знань,

отриманих на заняттях з філософії, соціології, політології, теорії держави і права, конституційного права України, історії держави та права зарубіжних країн.

Виступи доповідачів необхідно уважно слухати, у разі необхідності задавати запитання. Відповіді на запитання повинні бути обґрунтовані, лаконічні, юридично грамотні.

Результати участі кожного студента у семінарських заняттях і його самостійна робота, засвоєння учбового матеріалу оцінюються викладачем. Викладач оцінює якість не лише усної відповіді, доповнення, коментарі, але й якість виконання тестових завдань, вміння швидко дати відповідь на контрольні запитання та запитання, запропоновані для самостійного опрацювання. Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання:

- поточне тестування після вивчення кожної теми;
- оцінка за самостійну роботу;
- оцінка за індивідуальну роботу;
- оцінка за усні відповіді;
- оцінки за ПМК.

Для діагностики знань використовується модульно-рейтингова система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Плани семінарських занять складені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджені з примірною структурою змісту навчального курсу. Ці змістовні модулі охоплюють сім тем, за результатами вивчення яких проводиться підсумковий модульний контроль. Варіанти підсумкового модульного контролю складаються із завдань планів семінарських занять. Підсумком роботи по опануванню даної дисципліни є екзамен.

Під час підготовки до семінарських занять студенти повинні використовувати першоджерела і рекомендовану літературу, перелік якої наведений після кожної теми.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»

Змістовий модуль 1. Поняття забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.

Тема 1. Механізм та гарантії забезпечення прав людини

Поняття механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина. Види гарантій захисту прав людини. Економічні, політичні та юридичні гарантії. Юридичні гарантії захисту прав людини в Україні. Конституційні гарантії: поняття і система. Роль і місце органів державної влади як суб'єктів захисту прав людини і громадянина. Система органів державної влади у сфері забезпечення прав людини. Механізм забезпечення прав людини і громадянина у процесі соціально-політичного реформування українського суспільства. Місце судових і правоохоронних органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Шляхи підвищення ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту прав людини і громадянина.

Тема 2. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.

Поняття правоохоронної діяльності. Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини. Головні детермінанти порушень прав людини правоохоронними органами та шляхи їх усунення. Попередження катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів. Основні форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Основні напрямки реформування системи правоохоронних органів в аспекті забезпечення прав людини. Профілактика упереджень і стереотипів у роботі правоохоронця. Особливості запровадження нового Кримінального процесуального кодексу.

Правовий статус, гарантії діяльності та відповідальність працівника поліції. Зміст державного контролю за діяльністю поліції. Нагляд органів прокуратури за діяльністю поліції та повноваження судових органів щодо здійснення контролю. Громадський контроль за здійсненням правоохоронної діяльності. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів. Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.

Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів

Завдання та функції правоохоронних органів. Поняття прав людини. Багатоаспектний характер прав людини. Гуманізм – світоглядна основа прав людини. Права людини – як гуманізм сучасної епохи. Поняття гідності

людини. Людська гідність як фундаментальна основа прав людини. Людина як найвища соціальна цінність.

Зростання соціальної ролі прав людини як історична закономірність. Практичне значення проблеми забезпечення прав людини. Права людини та їх забезпечення – універсальна ідея інтеграції сучасного інформаційного суспільства, специфічна глобальна проблема. Міжнародні і національні причини актуалізації питання про права людини в нових історичних умовах. Права людини в діяльності правоохоронних органів.

Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів. Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут. Поняття адвокатської таємниці та її зв'язок з немайновими правами людини.

Місце судових органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні. Судовий захист прав і свобод громадянина. Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників. Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.

Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності

Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України. Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи. Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань. Захист прав людини у випадках виникнення конфлікту з законом. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах: а) обмеження, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод інших; б) обмеження, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення; в) обмеження, які офіційно оголошуються державою під час надзвичайного становища в державі, при якому життя нації перебуває під загрозою.

Змістовий модуль 2. Особливості забезпечення окремих прав людини у правоохоронній діяльності.

Тема 5. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності. Заборона катування

Право людини на свободу та особисту недоторканність: поняття, закріплення в національному законодавстві та підстави його обмеження. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини в діяльності судових і правоохоронних органів України (на основі практики

Європейського суду з прав людини). Право на приватність: поняття та підстави його обмеження.

Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань. Доктрина «мінімального рівня жорстокості». Рішення у справі «Ованесян проти Вірменії». Катування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність. Форми забороненого поводження. Правила Міранди.

Безумовна заборона поганого поводження. Кваліфікація поганого поводження. Докази та принципи доведення. Вичерпання національних засобів правового захисту. Погане поводження під час тримання під вартою. Застосування насильства під час затримання. Застосування засобів стримування. Умови утримання під вартою. Покарання. Призначення смертної кари. Смертна кара внаслідок несправедливого розгляду. Призначення кримінального покарання дитині. Тілесні покарання. Дисциплінарні покарання. Захист від поганого поводження з боку приватних осіб. Криміналізація поганого поводження та визначення складу злочину. Обов'язок здійснити розслідування (статті 3 та 13 Конвенції). Заходи по запобіганню поганому поводженню під вартою.

Тема 6. Забезпечення права на свободу мирних зібрань

Поняття та зміст права на мирні зібрання. Історія становлення права на мирні зібрання. Свобода особи і право на мирні зібрання. Право на соціальну комунікацію. Право на свободу мирних зібрань як засіб громадського контролю за діями та рішеннями суб'єктів публічної влади. Право на мирні зібрання в міжнародно-правових актах та практиці Європейського суду з прав людини. Основні принципи ОБСЄ у сфері організації та проведення мирних зібрань. Правові позиції Європейського Суду щодо розуміння позитивних обов'язків держави з охорони мирних зібрань. Підстави для заборони проведення мирного зібрання. Правове регулювання реалізації права на мирні зібрання за законодавством України. Реалізація суб'єктивного права на мирні зібрання: порядок, форми, строки, ознаки. Форми реалізації права на мирні зібрання: збори, мітинги, походи і демонстрації. Пікетування. Богослужіння як форма мирного зібрання. Форма мирного зібрання flash-mob. Мирність як обов'язкова ознака зібрання. Повноваження суб'єктів владних повноважень щодо організації та забезпечення реалізації права на мирні зібрання. Етапи підготовки поліції до несення служби із забезпечення правопорядку під час проведення масових зібрань. Відповідальність за вчинення діянь, які перешкоджають у реалізації права на мирні зібрання. Склади злочинів та адміністративних правопорушень, які встановлюють відповідальність за перешкоджання реалізації права на мирні зібрання.

Тема 7. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності. Принцип недискримінації у роботі правоохоронця. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Інтолерантність. Дискримінація. Ксенофобія. Мультикультуралізм. Особливості

комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві. Дотримання прав уразливих груп населення у діяльності поліції. Особливості забезпечення прав дитини. Особливості забезпечення прав інвалідів. Поняття «інвалідність». Етнічний профайлінг та діяльність поліції. Поняття профайлінгу. Заходи протидії етнічному профайлінгу. Злочини на ґрунті ненависті. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Поняття «гендерна політика». Гендерна демократія. Гендерна культура.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Підстави набуття особою в Україні статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту. Права та обов'язки біженця/особи, яка потребує додаткового захисту. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Прак.	Сам.роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Поняття забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.					
1	Механізм та гарантії забезпечення прав людини	14	2	2	10
2	Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.	16	2	2	12
Разом за кредитом 1		30	4	4	22
3	Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів	16	2	2	12
4	Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності	14	2	2	10
Разом за кредитом 2		30	4	4	22
Змістовий модуль 2. Особливості забезпечення окремих прав людини у правоохоронній діяльності.					
5	Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності. Заборона катування	30	4	2	24
Разом за кредитом 3		30	4	2	24
6	Забезпечення права на свободу мирних зібрань	14	2	2	10
7	Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	16	2	2	12
Разом за кредитом 4		30	4	4	22
Всього годин на дисципліну		120	16	14	90

1.3. Система поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»

Важливим елементом навчального процесу при вивченні дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» є поточний та підсумковий контроль рівня знань студентів, що свідчить про засвоєння вивченого матеріалу, рівень підготовки студентів для виконання передбачених завдань. Контроль знань дозволяє оцінювати та вимірювати здобуті студентами в процесі навчання знання, уміння та навички, відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, семінарських занять та консультацій, вирішення тестів під час виконання самостійної та контрольної роботи та опитувань студентів під час заслуховування рефератів та звітів про виконання індивідуальної роботи.

Варіанти завдань до самостійних та контрольних робіт знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до оцінок за модульний контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового вирішення завдань. Підсумкові оцінки доводяться до відома студентів до початку екзаменаційної сесії.

Семестровий контроль з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності» проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу і оцінюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

За виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру студент може набрати до 60% підсумкової оцінки і до 40% підсумкової оцінки – на іспиті.

Критерії оцінювання участі у семінарському (практичному) або індивідуальному занятті (відповідь з питань семінару, питань для самостійного опрацювання, розв'язок задачі тощо), оцінюються в 5, 4, 3, 0 балів, зокрема:

- 5 балів – повна відповідь на поставлене питання; студент вільно орієнтується в матеріалі, здійснює порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робить логічні висновки та узагальнення, правильно та доречно вживає юридичну термінологію, демонструє знання законодавчих актів України з питань банківського права;

- 4 бали – відповідь потребує невеликих уточнень; при написанні контрольної роботи допущені незначні помилки;

- 3 бали – відповідь потребує суттєвих доповнень; студент плутається в юридичній термінології та не може відповісти на уточнюючі запитання через недостатнє опрацювання матеріалу, у нього виникають труднощі при аналізі банківської законодавства;

- 0 балів – відповідь не по суті; вкрай обмежена відповідь.

Опитування кожного студента повинно бути проведено не менше ніж 2 рази на протязі семестру за умови регулярного відвідування студентом різних видів аудиторних занять.

Модульна контрольна робота передбачає виконання 3 завдань.

Перевірка знань дає можливість індивідуалізувати процес контролю виконання студентами програми курсу, об'єктивно перевірити знання теоретико-методичного матеріалу, виявити рівень сформованості в них технологічної компетентності.

№	Види діяльності	Терміни	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів за семестр
1. Обов'язкові, вибіркові та стимулюючі види робіт				
1.1	Робота на семінарських заняттях	Протягом семестру	Відповіді, доповнення, терміни, тести	До 20 балів*
1.2	Наукова робота (виступ з доповіддю, публікація)	Протягом семестру	Виступ, публікація	До 10-ти балів
1.3	Індивідуальна робота	Протягом семестру	Друкована робота	До 15-ти балів
1.4	Участь у предметних олімпіадах, інтелектуальних іграх та ін. сусп. діяльність	Протягом семестру	Підтверджуючі документи	До 5-ти балів
1.5	Модульний контроль	Протягом семестру	Модульні контрольні роботи	До 10 балів
Разом :				60 балів
1.6.	Підсумковий контроль - іспит			До 40 балів
Разом:				40 балів
Всього:				100 балів
*20 балів буде переведено з оцінок, які отримає студент під час семінарських занять, виконуючи усі види робіт. Наприклад: студент, відповідно до національної системи оцінювання заробив у підсумку за поточну роботу «5» - це від 20 – до 17 у балах; «4» - від 16 – до 12 балів; «3» - від 11 – до 6 балів; «2» - від 5 – до 0 балів.				

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Механізм та гарантії забезпечення прав людини

2. Поняття механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина.
3. Конституційні гарантії: поняття і система.
4. Система органів державної влади у сфері забезпечення прав людини.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що таке механізм забезпечення і прав і свобод?
2. Які елементи механізму забезпечення прав і свобод Ви знаєте?
3. Як Ви розумієте гарантії прав та свобод?
4. Що являють собою економічні гарантії?
5. В чому полягають політичні гарантії прав та свобод особи?
6. Назвіть та охарактеризуйте юридичні гарантії.

Теми рефератів

- Юридичні гарантії захисту прав людини в Україні.
- Механізм забезпечення прав людини і громадянина у процесі соціально-політичного реформування українського суспільства.
- Шляхи підвищення ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту прав людини і громадянина.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання:

Види гарантій захисту прав людини. Економічні, політичні та юридичні гарантії. Роль і місце органів державної влади як суб'єктів захисту прав людини і громадянина. Місце судових і правоохоронних органів в механізмі захисту прав людини і громадянина.

2. Відобразіть у вигляді схеми механізм реалізації прав і свобод людини і громадянина.

3. Проілюструйте на конкретних прикладах існування різних гарантій забезпечення прав та свобод людини.

4. До кожного визначення підберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер

1	Гарантії прав і свобод	сукупність уявлень та почуттів, що виражають ставлення осіб та їх об'єднань до діючого або бажаного права
2	Економічні гарантії прав та свобод	це норми права, які передбачають у своїй сукупності правовий механізм, покликаний сприяти реалізації законів. Тобто, це передбачені законом спеціальні (специфічні) засоби практичного забезпечення прав та свобод людини і громадянина
3	Юридичні гарантії прав та свобод	це певні умови, способи й засоби, що забезпечують використання механізму влади народу для здійснення прав і свобод людини та громадянина
4	Політичні гарантії прав та свобод	умови, способи і засоби економічної системи держави, що включає в себе панівний тип економічних відносин, різноманітні форми власності, економічну свободу членів суспільства та їх об'єднань для фактичної реалізації прав і свобод

5	Правосвідомість	один із невід'ємних елементів правового статусу людини та громадянина; система умов, засобів, принципів і норм, що забезпечують здійснення, охорону й захист прав і свобод людини та громадянина; необхідна передумова виконання суб'єктами правовідносин обов'язків, покладених на них для реалізації зазначених прав і свобод
6	Омбудсмен	це одна із форм звернення до Конституційного Суду України, що є письмовим клопотанням у визначеній законом формі про визнання неконституційним правового акта певного органу влади або щодо необхідності офіційного тлумачення Конституції України
7	Юридична відповідальність	це форма перевірки на відповідність конституції актів та дій органів публічної влади, а так само громадських об'єднань, що здійснюють публічні функції або створені (формально і/або фактично) для участі у здійсненні публічної влади
8	Орган державної влади	посадова особа, на яку покладаються функції контролю за дотриманням законних прав та інтересів громадян в діяльності органів виконавчої влади і посадових осіб
9	Конституційний контроль	це структурно виокремлений, внутрішньо організований колектив державних службовців, які посідають визначені законодавством посади, наділені відповідною компетенцією для виконання певних владно-управлінських функцій і завдань держави
10	Конституційне подання	це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи.
11	Конституційне звернення	надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення.
12	Правова допомога	вид соціальної відповідальності, сутність якої полягає у виникненні у суб'єкта правопорушення додаткового юридичного обов'язку зазнавати несприятливих наслідків особистого, організаційного або матеріального характеру.

5. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Гарантії прав і свобод – це..
- Нормативно-правові гарантії
- Економічні гарантії прав та свобод – це...
- Організаційно-правові гарантії
- Політичні гарантії прав та свобод – це...
- Юридичні гарантії прав та свобод – це...
- Правосвідомість – це..
- Юридична відповідальність – це...
- Орган державної влади – це...
- Омбудсмен – це...
- Конституційний контроль – це...
- Конституційне подання – це...
- Конституційне звернення – це...
- Правова допомога – це...

Додаткова література до теми

1. Авдюгін Р. Г. Конституційно-правові засоби забезпечення прав людини в Україні / Р. Г. Авдюгін // Державо і право: збірник наукових праць. 2010. Вип. 47. С. 148-152.
2. Андреева И.А. «Административная полиция» – институт, понятие и конструкция административного права Франции // Вестник Омского университета. Серия «Право». 2013. № 4 (37). С.44-49.
3. Атепалихін А. Судовий контроль за дотриманням конституційних прав особи під час досудового розслідування // Юридична газета. 2005. № 9. 23 травня. С.5.
4. Бородін І.Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина: Монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. 218 с.
5. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні // Право України. 2009. №4. С.36-41.
6. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридичної відповідальності) // Часопис Київського університету права. 2009. №2. С.16-20.
7. Великий енциклопедичний юридичний словник / Ред. Ю.С. Шемшученко. К.: Юр. думка, 2007, 990 с.
8. Галицький І.В. Типи толерантності в сучасному суспільстві // Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 280-289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_52_47.
9. Гамалій І.В. Діяльність міліції по забезпеченню конституційних прав і свобод громадян // Держава і право: Зб. наук. праць. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2000. Вип.5. С.105-111.
10. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.
11. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право». К., 2000. 36 с.
12. Дащенко В.М. Роль недержавних правових організацій у захисті прав та законних інтересів особи // Держава і право. Випуск 38. С. 90-94.
13. Дунас Т. Роль прокуратури у захисті прав і свобод людини та громадянина // Підприємництво, господарство і право. 2003. №2. С.100-104.
14. Дяченко В.І. Система правоохоронних органів: навч. посібник / В.І. Дяченко. К.: КНЕУ, 2003. 320 с.
15. Загальна теорія держави і права: підруч. [для студ. юрид. вищ. навч. закл.] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Х.: Право, 2010. 583 с.
16. Загальна теорія права: підручник / М.І. Козюбра, С.П. Погребняк, О.В. Цельєв, Ю.І. Матвєєва; за заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

- 17.Задорожня Г. Специфіка державного захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні // Право України. 2008. №1. С.28-33.
- 18.Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
- 19.Захарчук Г. Діяльність правоохоронних органів спрямована на виконання зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи / Г. Захарчук // Вісник прокуратури. 2006. № 6. С.8-18.
- 20.Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності: Матер. Міжвуз. наук.-практ. конф. Донецьк, 27 квітня 2001 р. / Гол. ред. І.Г. Кириченко. Донецьк: ДІВС, 2001.
- 21.І.А. Правоохоронна діяльність України та Німеччини (порівняльно-правове дослідження) / І.А. Григоренко, А.М. Кучук. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Освіта України, 2016. 174 с.
- 22.Комзюк А. Адміністративний примус: деякі загальні проблеми дослідження та правового регулювання в контексті забезпечення прав людини // Право України. 2004. № 4. С.46-49.
- 23.Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
- 24.Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.
- 25.Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
- 26.Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. Київ, 2001. 17 с.
- 27.Магновский І.Й. Судовий захист прав людини – невід'ємна складова правової держави // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №2. С.96-100.
- 28.Маляренко В.Т. Про оскарження дій (бездіяльності) та процесуальних рішень органів дізнання, слідчого і прокурора // Вісник Верховного Суду України. 2001. № 5. С.49-54.
- 29.Мартиненко П. Місце і роль Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року в конституційно-правовому механізмі України // Вісник Конституційного Суду України. 2002. №2. С.64-72.
- 30.Мацко А. С. Інститут захисту прав людини на звернення та дія принципу пріоритету міжнародно-правових норм у внутрішньому правопорядку України / А. С. Мацко // Часопис Київського університету права. 2004. №1. – С.94–100.
- 31.Мендеграл Т. І. Система конституційно-правових гарантій забезпечення правового статусу осіб без громадянства в Україні / Т. І. Мендеграл // Адвокат. 2009. № 1. С. 27-29.

- 32.Мінюков А. Повноваження прокуратури при забезпеченні додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина на досудовому слідстві // Право України. 2002. №10. С.35-40.
- 33.Мінюков А. Система органів державної влади, що забезпечують конституційні права і свободи людини і громадянина: їх повноваження // Право України. 2002. №4. С.61-65.
- 34.Музика А. Права людини в площині правозахисної діяльності // Право України. 1995. №9. С.23-27.
- 35.Наливайко Т. В. Права і свободи в Україні: конституційно–правовий механізм захисту / Т. В. Наливайко // Часопис Київського університету права. 2009. № 2. С. 49–55.
- 36.Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ України: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002.
- 37.Новік О. Правоохоронна діяльність: її бачення крізь призму людини // Право України. 2003. №9. С.121-124.
- 38.Огородник А. Механізм забезпечення прав і свобод людини та принципи законності в Україні // Право України. 2008. №6. С.14-18.
- 39.Олійник С. Прокуратура на шляху забезпечення прав і свобод людини і громадянина // Вісник прокуратури. 2006. №12. С.124-128.
- 40.Оніщенко Н. Захист прав і свобод людини в Україні //Право України. 2009. №4. С.47-54.
- 41.Плохой І.І. Поняття громадського порядку // Форум права. 2009. № 3. С. 500-505.
- 42.Конституційне право України: Підручник. / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. К.: Наукова думка; Прецедент, 2006. 344 с.
- 43.Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні: Монографія / Кол. авторів; За ред. Н.М. Оніщенко, О.В. Зайчука. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2007. 424 с.
- 44.Радзієвська В. Щодо правового визначення поняття «механізм забезпечення прав і свобод людини і громадянина» / В. Радзієвська // Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 3. С. 149–152.
- 45.Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
- 46.Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Еспада, 2009. 752 с.
- 47.Скрипнюк О. Правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина в процесі реалізації державного управління //Право України. 2007. №4. С.3-8.
- 48.Скрипнюк О. Проблеми розвитку демократичного державного управління в контексті забезпечення прав і свобод людини в Україні //Вісник Академії правових наук України. №2(45). С.16-21.

- 49.Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10-річчя незалежності України: монограф. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. 600 с.
- 50.Слюсар К. Методи гарантування і захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина //Право України. 2006. №4. С.35-39.
- 51.Стремоухов А.В. Человек и его правовая защита. Теоретические проблемы. СПб., 1996. 375 с.
- 52.Стрижак А. А. Конституційне судочинство в Україні та забезпечення прав і свобод людини і громадянина / А. А. Стрижак // Судова практика. 2010. № 3. С. 3-12.
- 53.Строков І.В. Особливості забезпечення прав і свобод людини у слідчій діяльності // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №2. С.63-69.
- 54.Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
- 55.Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
- 56.Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.
- 57.Тесленко М.В. Конституційна юрисдикція в Україні: Навч.посіб. К.: Видавництво «Школа», 2003. 256 с.
- 58.Усенко О.В. Дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів, що ведуть боротьбу з організованою злочинністю // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2003. №8. С.167-176.
- 59.Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2004. 540 с.
- 60.Фрицький О.Ф. Роль правоохоронної діяльності у захисті конституційних прав і свобод людини і громадянина // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 1997. №2. С.15-21
- 61.Шевчук С. Судовий захист прав людини: практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.
- 62.Шемшученко Ю.С. Правоохоронна діяльність // Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
- 63.Шляхтун П.П. Конституційне право: словник термінів. К.: Либідь, 2005. 568 с.
- 64.Шмоткін О.В. Конституційно-правовий механізм захисту прав людини Службою безпеки України: конституційне законодавство // Законодавство України: Науково-практичний коментар. 2006. №4. С.5-10.

65.Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.

Тема 2. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності.

1. Поняття правоохоронної діяльності.
2. Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини.
3. Основні форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення правоохоронної діяльності.
2. Перелічіть ознаки правоохоронної діяльності.
3. Що таке правоохоронний орган?
4. Як співвідносяться поняття «правоохоронна діяльність» та «правоохоронний орган України»?
5. Визначте мету та завдання правоохоронної діяльності.
6. Розкрийте зміст принципів (засад) діяльності правоохоронних органів.
7. Визначте форми діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення прав і свобод людини.
8. Як співвідносяться форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення прав і свобод людини?
9. Які методи діяльності правоохоронних органів Ви знаєте?
10. Які з них вважаєте пріоритетними? Чому?

Теми рефератів

- Основні напрямки реформування системи правоохоронних органів в аспекті забезпечення прав людини.
- Правовий статус, гарантії діяльності та відповідальність працівника поліції.
- Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання:

Головні детермінанти порушень прав людини правоохоронними органами та шляхи їх усунення. Попередження катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів.

Профілактика упереджень і стереотипів у роботі правоохоронця. Особливості запровадження нового Кримінального процесуального кодексу.

Зміст державного контролю за діяльністю поліції. Нагляд органів прокуратури за діяльністю поліції та повноваження судових органів щодо здійснення контролю. Громадський контроль за здійсненням правоохоронної

діяльності. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів.

2. Порівняйте приведені нижче визначення поняття «правоохоронні органи». Як Ви вважаєте, чому у різних законах України наведені різні визначення терміна «правоохоронні органи»?:

а) правоохоронні органи – органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції (Абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів»);

б) правоохоронні органи – державні органи, які відповідно до законодавства здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції (ч. 3 ст. 1 Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» від 19 червня 2003 року № 975-IV).

3. Проведіть порівняльний аналіз форм та методів діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

4. Використовуючи нормативні матеріали складіть схему, яка відображає систему правоохоронних органів.

5. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Правоохоронна діяльність – це...
- Правоохоронний орган – це...
- Охорона – це...
- Захист – це...
- Форми діяльності – це...
- Методи діяльності – це...
- Метод примусу – це...
- Метод заохочення – це...
- Превенція – це...
- Покарання – це...

Додаткова література до теми

1. Авдюгін Р. Г. Конституційно-правові засоби забезпечення прав людини в Україні / Р. Г. Авдюгін // Державо і право: збірник наукових праць. 2010. Вип. 47. С. 148-152.
2. Андреева И.А. «Административная полиция» – институт, понятие и конструкция административного права Франции // Вестник Омского университета. Серия «Право». 2013. № 4 (37). С.44-49.

3. Атепалихін А. Судовий контроль за дотриманням конституційних прав особи під час досудового розслідування // Юридична газета. 2005. № 9. 23 травня. С.5.
4. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорстокому поводженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / за заг. ред. проф. В.Т. Маляренка. К.: К.І.С, 2011. 320 с.
5. Білоус В. Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Білоус Віктор Тарасович. Ірпінь, 2004. 444 с.
6. Бондаренко І. Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи: поняття та ознаки // Право України. 2003. № 4. С. 18-21.
7. Бондаренко І. Правоохоронні органи України та їх функції // Право України. 2005. № 7. С. 53–56.
8. Боняк В.А. Методологический анализ интерпретаций понятия «правоохранительная система» // Вестник Владимирского юридического института ФСИН. 2013. № 1. С. 52-56.
9. Боняк В.О. Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: монографія. Дніпропетровськ: Дніпропр. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2015. 372 с.
10. Боняк В.О. Щодо визначення статусу органів охорони правопорядку (за матеріалами діяльності Конституційної Асамблеї) // Науковий вісник Дніпропетровського держ. університету внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 31- 39.
11. Бородін І.Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина: Монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. 218 с.
12. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні // Право України. 2009. №4. С.36-41.
13. Васьковська О. Огляд законодавства країн СНД щодо забезпечення права на мирні збори // Право України. 2008. №10. С.105-113.
14. Вашанова О.В. Роль Европейского суда по правам человека в развитии принципа недискриминации. URL: <http://www.lawmix.ru/comm/2746>.
15. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теретико-правовий аспект: монограф. / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук. К.: Знання України, 2009. 219 с.
16. Великий енциклопедичний юридичний словник / Ред. Ю.С. Шемшученко. К.: Юр. думка, 2007, 990 с.
17. Гамалій І.В. Діяльність міліції по забезпеченню конституційних прав і свобод громадян // Держава і право: Зб. наук. праць. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2000. Вип.5. С.105-111.

18. Гірич В.М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів / Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153>.
19. Грошевий Ю., Копиленко О., Цвік М. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика // Право України. 2006. №8. С.143-145.
20. Дудар О.Ф. Організаційно-правові засади дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів. Основні детермінанти їх порушення // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2004. № 9. С.104-111.
21. Дяченко В.І. Система правоохоронних органів: навч. посібник / В.І. Дяченко. К.: КНЕУ, 2003. 320 с.
22. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация Rec. (2001)10. Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>.
23. Загуменна Ю.О. Правоохоронні органи: поняття, ознаки, функції, особливості діяльності // Право і безпека. 2010. № 3. С. 145-150. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2010_3_33.pdf.
24. Задорожня Г. Специфіка державного захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні // Право України. 2008. №1. С.28-33.
25. Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
26. Заєць С., Мартиновський Р. (упоряд.) Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації. Київ: Рада Європи, 2015. 72 с.
27. Захарчук Г. Діяльність правоохоронних органів спрямована на виконання зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи / Г. Захарчук // Вісник прокуратури. 2006. № 6. С.8-18.
28. Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності: Матер. Міжвуз. наук.-практ. конф. Донецьк, 27 квітня 2001 р. / Гол. ред. І.Г. Кириченко. Донецьк: ДІВС, 2001.
29. Ільченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського суду з прав людини в Україні / І. Ільченко // Право України. 2009. № 10. С. 145-148.
30. Іщенко А.В. Забезпечення прав і свобод людини криміналістичними засобами і методами. Постановка проблеми // Конституційні гарантії захисту людини у сфері правоохоронної діяльності: Матер. наук.-практ. конф. 24-25 вересня 1999 р. Дніпропетровськ: Дніпроп. юрид. ін-т, 1999. С.26-27.
31. Карпачова Н. Сучасні виклики правам і свободам людини //Право України. 2008. №6. С.4-8.
32. Комзюк А. Адміністративний примус: деякі загальні проблеми дослідження та правового регулювання в контексті забезпечення прав людини // Право України. 2004. № 4. С.46-49.

33. Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.
34. Лысенков С.Л. Формы правового регулирования деятельности органов внутренних дел по обеспечению реализации конституционных прав и свобод советских граждан. К.: МВД УССР, 1981. 36 с.
35. Маляренко В.Т. Про оскарження дій (бездіяльності) та процесуальних рішень органів дізнання, слідчого і прокурора // Вісник Верховного Суду України. 2001. № 5. С.49-54.
36. Манукян В. Антропологи в погонах. URL: <http://khpg.org/index.php?id=1203941725>.
37. Михайленко Р. Расследование преступлений: законность и обеспечение прав граждан. – К., 1999.
38. Мицик В.В. Зміст та механізм здійснення європейської Конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню // Держава і право. Випуск 40. С. 505-509.
39. Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ України: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002.
40. Новік О. Правоохоронна діяльність: її бачення крізь призму людини // Право України. 2003. №9. С.121-124.
41. Огородник А. Механізм забезпечення прав і свобод людини та принципи законності в Україні // Право України. 2008. №6. С.14-18.
42. Олійник В. Ю. Зміст діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню конституційного права на свободу та особисту недоторканність / В. Ю. Олійник // Право України, 2002. № 7. С.27-28.
43. Орлова О.О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф. (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608-609.
44. Орлова О.О. Свобода від катувань як абсолютне право // Матеріали круглого столу «Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри» (м. Дніпропетровськ, 9 грудня 2015 року, ДДУВС): зб. наук. матер. круглого столу. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 86-89.
45. Охота Я.В. Визначення «жорстокого поводження» // Часопис Київського університету права. 2013/4. С. 372-375. URL: file:///C:/Users/BE%BB%D1%8C/Downloads/Chkup_2013_4_91.pdf.
46. Конституційне право України: Підручник. / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. К.: Наукова думка; Прецедент, 2006. 344 с.

47. Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні: Монографія / Кол. авторів; За ред. Н.М. Оніщенко, О.В. Зайчука. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2007. 424 с.
48. Пушкар П.В. Заборона катувань та інші форми жорстокого поводження чи покарання: застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: http://aau.edu.ua/static/pdf/hr_ppushkar_art3.pdf.
49. Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
50. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Еспада, 2009. 752 с.
51. Смірський В.В. Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства // Вісник Запорізького юридичного інституту. 2000. №2. Ст.152-155.
52. Строков І.В. Особливості забезпечення прав і свобод людини у слідчій діяльності // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №2. С.63-69.
53. Тертишник В. Проблеми розкриття злочинів та забезпечення прав і свобод людини // Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю: Тези доповідей наук.-практ. конф. К., 2000. С.93-95.
54. Усенко О.В. Дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів, що ведуть боротьбу з організованою злочинністю // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2003. №8. С.167-176.
55. Червяцова А.О. Право на життя та заборона катувань у рішеннях Європейського суду з прав людини: аналіз судової практики за статтею 2 і 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: навч. посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 308 с.
56. Чорнооченко С.І. Право на свободу та особисту недоторканість фізичних осіб в Україні: проблеми здійснення та захисту // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. №17. С. 72-77.
57. Шишкіна Е.В. Зобов'язання держав щодо заборони поганого поводження з людиною // Держава і право. Випуск 41. С. 588-595.

Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів

1. Завдання та функції правоохоронних органів.
2. Людина як найвища соціальна цінність.
3. Права людини в діяльності правоохоронних органів.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Визначте мету та завдання правоохоронної діяльності.

2. Назвіть функції правоохоронної діяльності.
3. В чому суть каральної функції правоохоронної діяльності?
4. В чому суть виховної функції правоохоронної діяльності?
5. Як можна охарактеризувати ст. 3 Конституції України?
6. Розкрийте зміст поняття «людина як найвища соціальна цінність».
7. Що таке утвердження прав і свобод людини?
8. Що таке забезпечення прав і свобод людини?
9. Назвіть підстави класифікації прав і свобод.
10. Що таке покоління прав людини?
11. Назвіть форми діяльності правоохоронних органів у сфері реалізації загальноприйнятих стандартів прав людини
12. Який метод діяльності правоохоронних органів можна вважати основним?

Теми рефератів

- Практичне значення проблеми забезпечення прав людини.
- Права людини – як гуманізм сучасної епохи.
- Людська гідність як фундаментальна основа прав людини.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Поняття прав людини. Багатоаспектний характер прав людини. Гуманізм – світоглядна основа прав людини. Поняття гідності людини.

Зростання соціальної ролі прав людини як історична закономірність. Права людини та їх забезпечення – універсальна ідея інтеграції сучасного інформаційного суспільства, специфічна глобальна проблема. Міжнародні і національні причини актуалізації питання про права людини в нових історичних умовах.

Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів. Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут. Поняття адвокатської таємниці та її зв'язок з немайновими правами людини.

Місце судових органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні. Судовий захист прав і свобод громадянина. Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників. Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.

2. Використовуючи літературу з філософії, теорії держави і права, конституційного права України та зарубіжних країн, прав людини виписати визначення прав людини, які належать тим чи іншим авторам. Порівняйте їх, зробіть висновки.

3.Сформулюйте своє бачення української концепції прав людини. Обґрунтуйте свою позицію.

4. Охарактеризуйте права людини з огляду на конституційну можливість їх обмеження з боку держави.

5. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Гідність – це..
- Гуманізм – це...
- Мораль – це...
- Політика – це...
- Права людини – це...
- Свобода – це...
- Завдання правоохоронних органів – це...
- Функції правоохоронних органів – це...
- Людина – це...
- Забезпечення прав і свобод людини - ...
- Профілактика порушень прав громадян – це...
- Припинення порушення прав громадян – це...
- Поновлення порушених прав громадян – це...
- Притягнення до юридичної відповідальності порушників прав громадян – це...

Додаткова література до теми

1. Андреева И.А. «Административная полиция» – институт, понятие и конструкция административного права Франции // Вестник Омского университета. Серия «Право». 2013. № 4 (37). С.44-49.
2. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорсткому поведженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / за заг. ред. проф. В.Т. Маляренка. К.: К.І.С, 2011. 320 с.
3. Бакальчук В. О. Толерантність до нетолерантності: проблеми протидії нетерпимості в Україні // Стратегічні пріоритети. 2010. № 1. С. 92-97.
4. Бахин С.В. О классификации прав человека, провозглашенных в международных соглашениях // Правоведение. 1991. № 2. С. 41-51.
5. Білас А.І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». К., 2016. 227 с. С. 42.
6. Білоус В. Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Білоус Віктор Тарасович. Ірпінь, 2004. 444 с.

7. Боняк В.А. Методологический анализ интерпретаций понятия «правоохранительная система» // Вестник Владимирского юридического института ФСИН. 2013. № 1. С. 52-56.
8. Боняк В.О. Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2015. 372 с.
9. Боняк В.О. Щодо визначення статусу органів охорони правопорядку (за матеріалами діяльності Конституційної Асамблеї) // Науковий вісник Дніпропетровського держ. університету внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 31-39.
10. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теретико-правовий аспект: монограф. / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук. К.: Знання України, 2009. 219 с.
11. Витрук Н.В. Общая теория правового положения личности. URL: <http://knigi.tr200.ru/v.php?id=77818>. Дата доступу: 16.05.2011.
12. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.
13. Гірич В.М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів / Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153>.
14. Григоренко І.А. Правоохоронна діяльність України та Німеччини (порівняльно-правове дослідження) / І.А. Григоренко, А.М. Кучук. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Освіта України, 2016. 174 с.
15. Дяченко В.І. Система правоохоронних органів: навч. посібник / В.І. Дяченко. К.: КНЕУ, 2003. 320 с.
16. Загуменна Ю.О. Правоохоронні органи: поняття, ознаки, функції, особливості діяльності // Право і безпека. 2010. № 3. С. 145-150. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2010_3_33.pdf.
17. Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
18. Капицын В.М. История, теория и защита прав человека: учебник. М.: Московский ун-т потребительской кооперации, 2003. 260 с.
19. Колодій А.М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.02 / Колодій Анатолій Миколайович. К., 1998. 391 с.
20. Колодій А.М. Принципи права України: монограф. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
21. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: навч. посібник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 332 с.
22. Конституционное право зарубежных стран: учебник для вузов / М.В. Баглай, Н.П. Гуреева, В.Н. Даниленко и др.]; под общ. ред. М.В. Баглая, Ю.И. Лейбо, Л.М. Энтина. М.: Норма, 2004. 832 с.

23. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
24. Конституція України. Науково-практичний коментар / В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш; НАПрН України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2012. 1128 с.
25. Конституція України: науково-практ. коментар / В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін. Харків: Право, 2003. 808 с.
26. Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.
27. Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
28. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина: навчальний посібник. Х.: Факт, 2001. 440 с.
29. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / Александров Ю.В., Андрушко П.П., Антіпов В.І. та ін.; відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., переробл. та доповн. К.: А.С.К., 2005. 848 с. (нормат. док. Та комент.)
30. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: Каннон, А.С.К., 2002. 1104 с.
31. Організаційно-правові та науково-теоретичні засади концепції участі Міністерства внутрішніх справ України в процесі формування та реалізації державної гендерної політики. URL: http://www.npu.gov.ua/uk/publish/printable_article/113322.
32. Орлов В.А. Конституційно-правова основа громадського порядку // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право. 2013. Вип. 5. С. 223-229.
33. Орлова О.О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф. (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608-609.
34. Петков С.В. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/66214-stattya-185-1-porushennya-poryadku-organzats-provedennya-zborv-mtingv-vulichnih-pohodv-demonstratsy.html>. Дата доступу: 29.04.2017.
35. Плохой І.І. Поняття громадського порядку // Форум права. 2009. № 3. С. 500-505.

36. Права людини в Україні 2008. Доповідь правозахисних організацій / за ред. Є. Захарова, В. Яворського / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків: Права людини, 2009. 304 с.
37. Права людини в Україні: перше півріччя 2015: наукове видання / за ред.: А.Б. Благої, О.А. Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2015. 184 с.
38. Рабінович П.М. Верховенство права (за матеріалами практики Страсбурзького суду та Конституційного Суду України) // Вісник Академії правових наук України. 2006. № 2 (45). С. 3-16.
39. Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політ. і прав. вчень. Харків, 2008. 18 с.
40. Самбор М. Особливості охорони громадського порядку та безпеки громадян під час проведення міжнародних спортивно-масових заходів змагань з мотокросу // Право України. 2009. № 8. С. 128-133.
41. Самбор М.А. «Законодавство» у нормах про адміністративну відповідальність: питання наповнення змісту та його уніфікованість / М.А. Самбор, А.М. Самбор // Наукові записки Інституту законодавства Верховної ради України. Київ. 2014. № 5. С. 84-91.
42. Самбор М.А. Зміст поняття «законодавство» в нормах Кодексу України про адміністративні правопорушення // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки. Том 27 (66). Симферополь. 2014. № 3. С. 125-141.
43. Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
44. Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10-річчя незалежності України: монограф. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. 600 с.
45. Стремоухов А.В. Человек и его правовая защита. Теоретические проблемы. СПб., 1996. 375 с.
46. Теория государства и права: учебник / В.К. Бабаев, В.М. Баранов, Н.В. Витрук и др.; под ред. В.К. Бабаева. М.: Юристъ, 2003. 592 с.
47. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
48. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
49. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.

50. Шемшученко Ю.С. Правоохоронна діяльність // Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
51. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.

Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у правоохоронній діяльності

1. Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України.
2. Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Які основні напрями міжнародного співробітництва в галузі прав людини Ви знаєте?
2. Що являють собою міжнародні стандарти у галузі прав людини?
3. Коли виникла потреба існування міжнародних стандартів у галузі прав людини?
4. Які цілі Загальної декларації прав людини?
5. Що Ви знаєте про роль України у створенні ООН?
6. Яку роль відіграє ООН у захисті прав та свобод людини?
7. Коли і з якою метою було створено Раду Європи?
8. Перерахуйте міжнародні організації, що займаються питаннями захисту прав людини.
9. Які організації Ради Європи призначені забезпечувати контроль за дотриманням прав людини?
10. Назвіть відомі Вам загальноєвропейські акти з питань захисту прав людини.

Теми рефератів

- Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи.
- Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Захист прав людини у випадках виникнення конфлікту з законом. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах: а) обмеження, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод інших; б) обмеження, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення; в) обмеження, які офіційно оголошуються державою під час

надзвичайного становища в державі, при якому життя нації перебуває під загрозою.

2. Які міжнародні угоди про права жінок Вам відомі? Розкажіть про них.

3. Змоделюйте найбільш доцільну, на Ваш погляд, структуру міжнародних організацій з захисту прав людини.

1. Випишіть із Статуту ООН положення, що стосуються поваги до прав людини.

5. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Декларація – це...
- Конвенція – це...
- ООН – це...
- ЕКОСОП – це...
- ОБСЄ – це...
- СНД – це...
- Європейський Суд з прав людини – це...
- Міжнародний кримінальний суд – це...
- Скарга – це...
- Позов – це...

Додаткова література до теми

1. Антонович М. Міжнародна система захисту прав людини: крізь призму України // Право України. 2007. №3. С.37-41.
2. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 308 с.
3. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорстокому поводженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / за заг. ред. проф. В.Т. Маляренка. К.: К.І.С, 2011. 320 с.
4. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга»; Одеса: Астропринт, 2006. 424с.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / Ред. Ю.С. Шемшученко. К.: Юр. думка, 2007, 990 с.
6. Грошевий Ю., Копиленко О., Цвік М. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика //Право України. 2006. №8. С.143-145.
7. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право». К., 2000. 36 с.
8. Документ Копенгагенського совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ: международный документ от 29 июня 1990 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_082.
9. Европейская комиссия по борьбе с расизмом и нетерпимостью // Сборник общеполитических рекомендаций ЕКРН. Общеполитическая

- рекомендация № 11: О борьбе с расизмом и расовой дискриминацией в работе правоохранительных органов (принята 29 июня 2007 года). Страсбург, март 2014 года. URL: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/gpr/compilations_en/ecri14-17%20recommandation%201-14%20russe.pdf.
10. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация Rec. (2001)10. Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>.
 11. Ільченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського суду з прав людини в Україні / І. Ільченко // Право України. 2009. № 10. С. 145-148.
 12. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. 2009. №4. С.4-21.
 13. Кононенко В. Рішення Європейського суду з прав людини як прецедент тлумачення Конвенції про захист прав людини та основних свобод //Право України. 2008. №3. С.131-134.
 14. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006, 336 с.
 15. Мілова Т. М. Окремі особисті права і свободи громадян України та їхня відповідність європейським стандартам / Т. М. Мілова // Часопис Київського університету права. 2005. №3. С.80-84.
 16. Орлова О.О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) / укл.: канд. юрид. наук, доц. І.А. Сердюк, Ю.Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.
 17. Орлова О.О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф. (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608-609.
 18. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.
 19. Рабінович П. Знання практики Європейського Суду з прав людини як передумова ефективного використання механізму їх захисту в Україні //Право України. 2009. №4. С.42-46.
 20. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: науково-метод. посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2014. 208 с.

Тема 5. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності. Заборона катування

1. Право людини на свободу та особисту недоторканність: поняття, закріплення в національному законодавстві та підстави його обмеження.
2. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини в діяльності судових і правоохоронних органів України.
3. Форми забороненого поведження.
4. Катування, нелюдське та таке поведження чи покарання, що принижує людську гідність.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Вкажіть національні стандарти у сфері свободи від катувань.
2. Назвіть міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.
3. Надайте нормативне визначення поняття «катування».
4. Охарактеризуйте «мінімальний рівень жорстокості».
5. Назвіть види поведження, заборонені ст. 3 Конвенції.
6. Визначте, чим відрізняються катування, нелюдське та таке, що принижує людську гідність, поведження.
7. В чому суть такого поведження чи покарання, що принижує гідність?
8. В чому суть нелюдського поведження чи покарання?
9. В чому суть катування?
10. Яке значення для України має практика Європейського суду з прав людини?

Теми рефератів

- Право на приватність: поняття та підстави його обмеження.
- Правила Міранди.
- Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Доктрина «мінімального рівня жорстокості». Рішення у справі «Ованесян проти Вірменії».

Безумовна заборона поганого поведження. Кваліфікація поганого поведження. Докази та принципи доведення. Вичерпання національних засобів правового захисту. Погане поведження під час тримання під вартою. Застосування насильства під час затримання. Застосування засобів стримування. Умови утримання під вартою. Покарання. Призначення смертної кари. Смертна кара внаслідок несправедливого розгляду. Призначення кримінального покарання дитині. Тілесні покарання. Дисциплінарні покарання. Захист від поганого поведження з боку приватних осіб. Криміналізація поганого поведження та визначення складу злочину.

Обов'язок здійснити розслідування (статті 3 та 13 Конвенції). Заходи по запобіганню поганому поведженню під вартою.

2. Обґрунтуйте, чому свобода від катувань є абсолютним правом.

3. Чому рівень гарантованості права на свободу та особисту недоторканність визнається показником демократизації суспільства і є важливою складовою становлення правової державності. Обґрунтуйте свою відповідь.

3. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Поводження чи покарання, що принижує гідність – це...
- Нелюдське поведження чи покарання – це...
- Катування – це...
- Мінімальний рівень жорстокості – це...
- Покарання – це...
- Жорстоке поведження – це...
- Смертна кара – це...
- Порушення прав людини – це...
- Свобода фізичної особи – це...
- Особиста недоторканність – це...

Додаткова література до теми

1. Андреева И.А. «Административная полиция» – институт, понятие и конструкция административного права Франции // Вестник Омского университета. Серия «Право». 2013. № 4 (37). С.44-49.
2. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорсткому поведженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / за заг. ред. проф. В.Т. Маляренка. К.: К.І.С, 2011. 320 с.
3. Бакальчук В. О. Толерантність до нетолерантності: проблеми протидії нетерпимості в Україні // Стратегічні пріоритети. 2010. № 1. С. 92-97.
4. Вашанова О.В. Роль Европейского суда по правам человека в развитии принципа недискриминации. URL: <http://www.lawmix.ru/comm/2746>.
5. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теретико-правовий аспект: монограф. / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук. К.: Знання України, 2009. 219 с.
6. Витрук Н.В. Общая теория правового положения личности. URL: <http://knigi.tr200.ru/v.php?id=77818>.
7. Галицький І.В. Типи толерантності в сучасному суспільстві // Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 280-289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_52_47.
8. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.

9. Гірич В.М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів / Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153>.
10. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация Rec. (2001)10. Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>.
11. Загуменна Ю.О. Правоохоронні органи: поняття, ознаки, функції, особливості діяльності // Право і безпека. 2010. № 3. С. 145-150. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2010_3_33.pdf.
12. Заець Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
13. Катуніна О.В. Профілактика та запобігання проявам етнопрофайлінгу як чинники формування громадянського суспільства в умовах мультикультурної України // Культура народів Причорномор'я. 2011. № 213. С. 128-133.
14. Кирабаев Н.С. Культурная идентичность, плюрализм и глобализация в современном философском дискурсе // Культурная идентичность и глобализация: доклады и выступления. 5-й междунар. философ. Симпозиум «Диалог цивилизаций: Восток – Запад». URL: <http://sociognosis.narod.ru/myweb8/docs/Kirabaev.htm>.
15. Колодій А.М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.02 / Колодій Анатолій Миколайович. К., 1998. 391 с.
16. Колодій А.М. Принципи права України: монограф. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
17. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: навч. посібник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 332 с.
18. Конституционное право зарубежных стран: учебник для вузов / М.В. Баглай, Н.П. Гуреева, В.Н. Даниленко и др.]; под общ. ред. М.В. Баглая, Ю.И. Лейбо, Л.М. Энтина. М.: Норма, 2004. 832 с.
19. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
20. Конституція України. Науково-практичний коментар / В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш; НАПрН України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2012. 1128 с.
21. Конституція України: науково-практ. коментар / В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін. Харків: Право, 2003. 808 с.
22. Копотун І.М.. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони: автореф. дис. ... канд. наук: 12.00.08. URL: <http://disser.com.ua/content/345317.html>.
23. Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.

- 24.Кравець Є.Я. Демонстрація // Юридична енциклопедія: в 6 т. / Шемшученко Ю.С. (голова редкол.), Бурчак Ф.Г., Зяблюк М.П. та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 2: Д-Й.
- 25.Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
- 26.Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 608 с.
- 27.Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Алієва О.М., Білаш О.В., Бабій А.П. та ін.; відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Вид. восьме, перероб. і доп. Х.: Одіссей, 2012. 904 с.
- 28.Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. –Київ, 2001. 17 с.
- 29.Манукян В. Антропологи в погонах. URL: <http://khpq.org/index.php?id=1203941725>.
- 30.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: Каннон, А.С.К., 2002. 1104 с.
- 31.Орлова О.О. Свобода від катувань як абсолютне право // Матеріали круглого столу «Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри» (м. Дніпропетровськ, 9 грудня 2015 року, ДДУВС): зб. наук. матер. круглого столу. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 86-89.
- 32.Орлова О.О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф. (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608-609.
- 33.Охота Я.В. Визначення «жорстокого поводження» // Часопис Київського університету права. 2013/4. С. 372-375. URL: file:///C:/Users/BE%BB%D1%8C/Downloads/Chkup_2013_4_91.pdf.
- 34.Петков С.В. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/66214-stattya-185-1-porushennya-poryadku-organizats-provedennya-zborv-mtingv-vulichnih-pohodv-demonstratsy.html>.
- 35.Права людини в Україні 2008. Доповідь правозахисних організацій / за ред. Є. Захарова, В. Яворського / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків: Права людини, 2009. 304 с.

36. Права людини в Україні: перше півріччя 2015: наукове видання / за ред.: А.Б. Благої, О.А. Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2015. 184 с.
37. Пушкар П.В. Заборона катувань та інші форми жорстокого поводження чи покарання: застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: http://aau.edu.ua/static/pdf/hr_ppushkar_art3.pdf.
38. Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політ. і прав. вчень. Харків, 2008. 18 с.
39. Ростовщиков И.В. Права личности в России: их обеспечение и защита органами внутренних дел. Волгоград, 1997. 190 с.
40. Самотуга А.В. Конституційні особисті права і свободи людини у США та їх захист поліцією: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 204 с.
41. Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
42. Теория государства и права: учебник / В.К. Бабаев, В.М. Баранов, Н.В. Витрук и др.; под ред. В.К. Бабаева. М.: Юристъ, 2003. 592 с.
43. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
44. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
45. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.
46. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: науково-метод. посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2014. 208 с.
47. Червяцова А.О. Право на життя та заборона катувань у рішеннях Європейського суду з прав людини: аналіз судової практики за статтею 2 і 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: навч. посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 308 с.
48. Шемшученко Ю.С. Правоохоронна діяльність // Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
49. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.

Тема 6. Забезпечення права на свободу мирних зібрань

1. Поняття та зміст права на мирні зібрання.
2. Право на мирні зібрання в міжнародно-правових актах та практиці Європейського суду з прав людини.
3. Правове регулювання реалізації права на мирні зібрання за законодавством України. Реалізація суб'єктивного права на мирні зібрання: порядок, форми, строки, ознаки.
4. Повноваження суб'єктів владних повноважень щодо організації та забезпечення реалізації права на мирні зібрання.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Сформулюйте поняття «право на мирні зібрання».
2. Назвіть міжнародно-правові акти, в яких гарантується право на мирні зібрання.
3. Якою статтею Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод закріплено право на мирні зібрання?
4. Яке значення має практика Європейського Суду з прав людини в діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення права на мирні зібрання?
5. Назвіть ключові рішення Європейського Суду з прав людини проти України щодо порушення права на мирні зібрання.
6. Перерахуйте нормативно-правові акти України, які врегульовують порядок реалізації права на мирні зібрання.
7. Охарактеризуйте мирність та відсутність зброї як обов'язкові ознаки права на зібрання.
8. Назвіть можливі форми мирних зібрань в Україні.
9. Охарактеризуйте порядок реалізації права на мирні зібрання.
10. Назвіть обов'язки органів публічної влади щодо організації та забезпечення публічного порядку і безпеки при надходженні сповіщення про проведення мирних зібрань.
11. Визначте правові підстави та процесуальний порядок обмеження реалізації права на мирні зібрання.
12. Назвіть види юридичної відповідальності, яка настає за порушення права на мирні зібрання.

Теми рефератів

- Історія становлення права на мирні зібрання.
- Основні принципи ОБСЄ у сфері організації та проведення мирних зібрань.
- Богослужіння як форма мирного зібрання.

Завдання для самостійної роботи

1. **Самостійно опрацювати такі питання:** Свобода особи і право на мирні зібрання. Право на соціальну комунікацію. Право на свободу мирних зібрань як засіб громадського контролю за діями та рішеннями суб'єктів

публічної влади. Правові позиції Європейського Суду щодо розуміння позитивних обов'язків держави з охорони мирних зібрань. Підстави для заборони проведення мирного зібрання. Форми реалізації права на мирні зібрання: збори, мітинги, походи і демонстрації. Пікетування. Форма мирного зібрання flash-mob. Мирність як обов'язкова ознака зібрання. Етапи підготовки поліції до несення служби із забезпечення правопорядку під час проведення масових зібрань. Відповідальність за вчинення діянь, які перешкоджають у реалізації права на мирні зібрання. Склади злочинів та адміністративних правопорушень, які встановлюють відповідальність за перешкоджання реалізації права на мирні зібрання.

2. Чому вважають, що політичні права – необхідна умова функціонування інших видів прав? Обґрунтуйте.

3. Що означає мирність зібрання. Як це співвідноситься із реальністю?

4. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Свобода зібрань
- Право на мирні зібрання
- Спілкування
- Комунікація
- Політичні права
- Збори
- Похід
- Мітинг
- Демонстрація
- Пікетування
- Страйк
- Богослужіння
- Релігійний обряд
- Мирність зібрання

Додаткова література до теми

1. Бахин С.В. О классификации прав человека, провозглашенных в международных соглашениях // Правоведение. 1991. № 2. С. 41-51.
2. Белінський Ю.Є. Поняття «зброя» та його нормативне визначення // Право і суспільство. 2012. № 1. С. 188-191.
3. Біденко Ю.М. Свобода мирних зібрань: демократичне значення, нормативно-правове регулювання та проблема реалізації в Україні // Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна. Серія «Питання політології». 2013. № 2. С. 94-103.
4. Білас А.І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». К., 2016. 227 с. С. 42.

5. Богослужіння. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Богослужіння>. Дата доступу 25.04.2017 року.
6. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теретико-правовий аспект: монограф. / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук. К.: Знання України, 2009. 219 с.
7. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.
8. Гірич В.М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів / Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153>.
9. Демонстрація: Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Демонстрація>. Дата доступу: 25.02.2017.
10. Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
11. Колодій А.М. Конституція і розвиток принципів права України (методологічні питання): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.02 / Колодій Анатолій Миколайович. К., 1998. 391 с.
12. Колодій А.М. Принципи права України: монограф. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
13. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: навч. посібник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 332 с.
14. Конституционное право зарубежных стран: учебник для вузов / М.В. Баглай, Н.П. Гуреева, В.Н. Даниленко и др.]; под общ. ред. М.В. Баглая, Ю.И. Лейбо, Л.М. Энтина. М.: Норма, 2004. 832 с.
15. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
16. Конституція України. Науково-практичний коментар / В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш; НАПрН України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2012. 1128 с.
17. Конституція України: науково-практ. коментар / В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін. Харків: Право, 2003. 808 с.
18. Копотун І.М.. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони: автореф. дис. ... канд. наук: 12.00.08. URL: <http://disser.com.ua/content/345317.html>.
19. Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.
20. Кравець Є.Я. Демонстрація // Юридична енциклопедія: в 6 т. / Шемшученко Ю.С. (голова редкол.), Бурчак Ф.Г., Зяблюк М.П. та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 2: Д-Й.

- 21.Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
- 22.Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 608 с.
- 23.Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Алієва О.М., Білаш О.В., Бабій А.П. та ін.; відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Вид. восьме, перероб. і доп. Х.: Одіссей, 2012. 904 с.
- 24.Куйбіда Р. Судові заборони обмеження свободи мирних зібрань чивтручання? / Р. Куйбіда, М. Серета. URL: <http://khpg.org/index.php?id=1301935207>.
- 25.Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина: навчальний посібник. Х.: Факт, 2001. 440 с.
- 26.Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. –Київ, 2001. 17 с.
- 27.Мельник Р.С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. К.: ВАІТЕ, 2015. 168 с.
- 28.Михайлова Ю.О. Організація ефективної комунікації як ключового елементу підвищення авторитету працівників міліції (поліції) та налагодження взаємодії з населенням // Форум права. 2015. № 1. С. 178-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
- 29.Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / Александров Ю.В., Андрушко П.П., Антіпов В.І. та ін.; відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., переробл. та доповн. К.: А.С.К., 2005. 848 с. (нормат. док. Та комент.)
- 30.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: Каннон, А.С.К., 2002. 1104 с.
- 31.Новіков В.В. Основні форми релігійної діяльності в Україні // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2014. № 1. С. 190-201.
- 32.Рабінович П.М. Верховенство права (за матеріалами практики Страсбурзького суду та Конституційного Суду України) // Вісник Академії правових наук України. 2006. № 2 (45). С. 3-16.
- 33.Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політ. і прав. вчень. Харків, 2008. 18 с.
- 34.Самбор М. Особливості охорони громадського порядку та безпеки громадян під час проведення міжнародних спортивно-масових заходів змагань з мотокросу // Право України. 2009. № 8. С. 128-133.

35. Самбор М.А. «Законодавство» у нормах про адміністративну відповідальність: питання наповнення змісту та його уніфікованість / М.А. Самбор, А.М. Самбор // Наукові записки Інституту законодавства Верховної ради України. Київ. 2014. № 5. С. 84-91.
36. Самбор М.А. Право на страйк профспілок поліції // Актуальні проблеми юридичної науки та практики. 2016. № 1 (2). С. 29-34.
37. Самбор Н.А. Понятіє субституції в теорії права // Право. Економіка. Психологія. 2016. № 1 (4). С. 27-32.
38. Самотуга А.В. Конституційні особисті права і свободи людини у США та їх захист поліцією: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 204 с.
39. Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
40. Ставнійчук М.І. Збори громадян / М.І. Ставнійчук, Н.І. Руда // Юридична енциклопедія: в 6 т. / Шемшученко Ю.С. (голова редкол.), Бурчак Ф.Г., Зяблюк М.П. та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 2: Д-Й. 1999.
41. Теорія державства и права: учебник / В.К. Бабаев, В.М. Баранов, Н.В. Витрук и др.; под ред. В.К. Бабаева. М.: Юристъ, 2003. 592 с.
42. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
43. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
44. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.
45. Фулей Т.І. Свобода мирних зібрань: науково-методичний посібник для суддів. Київ: Фенікс, 2014. 112 с.
46. Шевченко А.Є. Реалізація конституційного права на мирні зібрання в Україні: монографія / А.Є. Шевченко, М.М. Денісова, О.С. Денісова. Донецьк: Ноулідж, 2011. 138 с.
47. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
48. Як провести мирне зібрання? URL: <http://pravo.org.ua/ua/meeting/provesty-zibrannya>.

Тема 7. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

1. Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності.
2. Особливості комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві.
3. Дотримання прав уразливих груп населення у діяльності поліції.

4. Особливості забезпечення прав дитини. Особливості забезпечення прав інвалідів.
5. Етнічний профайлінг та діяльність поліції.
6. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності.

Завдання для індивідуальної роботи

Питання для самоконтролю

1. Що являє собою універсалізм?
2. У чому полягає проблемність питання про універсальність прав людини?
3. Як Ви розумієте культурний релятивізм?
4. Назвіть основні права дитини.
5. Назвіть основні нормативно-правові акти, спрямовані на забезпечення реалізації та захисту прав дитини.
6. Розкрийте зміст понять «інвалід», «інвалідність».
7. Назвіть основні права осіб з інвалідністю.
8. Розкрийте зміст поняття «етнічний профайлінг».
9. Назвіть основні заходи протидії етнічному профайлінгу.
10. В чому суть поняття «гендерна рівність»?

Теми рефератів

- Принцип недискримінації у роботі правоохоронця.
- Гендерна культура.

Завдання для самостійної роботи

1. Самостійно опрацювати такі питання: Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Інтолерантність. Дискримінація. Ксенофобія. Мультикультуралізм. Поняття «інвалідність». Поняття профайлінгу. Заходи протидії етнічному профайлінгу. Злочини на ґрунті ненависті. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Поняття «гендерна політика». Гендерна демократія.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Підстави набуття особою в Україні статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту. Права та обов'язки біженця/особи, яка потребує додаткового захисту. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

2. Розкрийте зміст поняття «гендерна політика». В чому її особливість у сучасних умовах?

3. Вважається, що в сучасному суспільстві принцип толерантності є однією з найважливіших та необхідних умов миру і національного порядку в суспільстві. Обґрунтуйте чому.

4. Продовжити поповнення словника новими поняттями та термінами з дисципліни «Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності»:

- Дискримінація – це...

- Непряма дискримінація – це...
- Пряма дискримінація – це...
- Толерантність – це...
- Інтолерантність – це...
- Ксенофобія – це...
- Расизм – це...
- Мультикультуралізм – це...
- Права дитини – це...
- Інвалід – це...
- Етнічний профайлінг – це...
- Гендерна рівність – це...

Додаткова література до теми

1. Бакальчук В. О. Толерантність до нетолерантності: проблеми протидії нетерпимості в Україні // Стратегічні пріоритети. 2010. № 1. С. 92-97.
2. Бахин С.В. О классификации прав человека, провозглашенных в международных соглашениях // Правоведение. 1991. № 2. С. 41-51.
3. Белінський Ю.Є. Поняття «зброя» та його нормативне визначення // Право і суспільство. 2012. № 1. С. 188-191.
4. Вашанова О.В. Роль Европейского суда по правам человека в развитии принципа недискриминации. URL: <http://www.lawmix.ru/comm/2746>.
5. Витрук Н.В. Общая теория правового положения личности. URL: <http://knigi.tr200.ru/v.php?id=77818>. Дата доступу: 16.05.2011.
6. Галицький І.В. Типи толерантності в сучасному суспільстві // Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 280-289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_52_47.
7. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.
8. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право». К., 2000. 36 с.
9. Гендерна абетка для українських медіа: посібник: посібник / Софія Котова-Олійник, Богдана Стельмах, Оксана Ярош. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2013. 50 с.
10. Европейская комиссия по борьбе с расизмом и нетерпимостью // Сборник общеполитических рекомендаций ЕКПН. Общеполитическая рекомендация № 11: О борьбе с расизмом и расовой дискриминацией в работе правоохранительных органов (принята 29 июня 2007 года). Страсбург, март 2014 года. URL: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/gpr/compilations_en/ecri14-17%20%20recommandation%201-14%20russe.pdf.
11. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация Rec. (2001)10. Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>.

12. Етнічність: енциклопедичний довідник / В.Б. Євтух; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. К.: Фенікс, 2012. 396 с.
13. Забезпечення прав інвалідів в Україні: теоретичні і практичні засади адміністративно-правового регулювання: монографія / О.В. Паровишник. Харків: Право, 2016. 264 с.
14. Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
15. Заєць С., Мартиновський Р. (упоряд.) Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації. Київ: Рада Європи, 2015. 72 с.
16. Катуніна О.В. Профілактика та запобігання проявам етнопрофайлінгу як чинники формування громадянського суспільства в умовах мультикультурної України // Культура народів Причорномор'я. 2011. № 213. С. 128-133.
17. Кирабаев Н.С. Культурная идентичность, плюрализм и глобализация в современном философском дискурсе // Культурная идентичность и глобализация: доклады и выступления. 5-й междунар. философ. Симпозиум «Диалог цивилизаций: Восток – Запад». URL: <http://sociognosis.narod.ru/myweb8/docs/Kirabaev.htm>.
18. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: навч. посібник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 332 с.
19. Конституционное право зарубежных стран: учебник для вузов / М.В. Баглай, Н.П. Гуреева, В.Н. Даниленко и др.]; под общ. ред. М.В. Баглая, Ю.И. Лейбо, Л.М. Энтина. М.: Норма, 2004. 832 с.
20. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
21. Конституція України. Науково-практичний коментар / В.Я. Тацій, О.В. Петришин, Ю.Г. Барабаш; НАПрН України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2012. 1128 с.
22. Конституція України: науково-практ. коментар / В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін. Харків: Право, 2003. 808 с.
23. Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
24. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 608 с.
25. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Алієва О.М., Білаш О.В., Бабій А.П. та ін.; відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Вид. восьме, переробл. і доп. Х.: Одиссей, 2012. 904 с.
26. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина: навчальний посібник. Х.: Факт, 2001. 440 с.
27. Липачова Л.М. Реалізація конституційного права людини та громадянина на звернення за захистом своїх прав і свобод до

- Європейського Суду з прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «конституційне право». К., 2002. 20 с.
28. Навчальний посібник «Інвалідність та суспільство» / за заг. ред. Л. Байди, О. Красюкової-Еннс / кол. авторів: Л. Байда, О. Красюкова-Еннс, С. Буров, В. Азін, Я. Грибальський, Ю. Найда. К., 2011. 188 с.
 29. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / Александров Ю.В., Андрушко П.П., Антіпов В.І. та ін.; відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., переробл. та доповн. К.: А.С.К., 2005. 848 с. (нормат. док. Та комент.)
 30. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К.: Каннон, А.С.К., 2002. 1104 с.
 31. Основи гендерної політики: навчально-метод. посібн. / Т.І. Євтухова, Ю.В. Легенько, О.В. Родіонов, О.В. Родіонов, О.М. Руденко. К.: Укртехінформ, 2013. 234 с.
 32. Права дитини / Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/child/>.
 33. Права людини в діяльності української міліції. Харків: Права людини, 2009. URL: <http://umdppl.info>.
 34. Права людини в Україні 2008. Доповідь правозахисних організацій / за ред. Є. Захарова, В. Яворського / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків: Права людини, 2009. 304 с.
 35. Права людини в Україні: перше півріччя 2015: наукове видання / за ред.: А.Б. Благої, О.А. Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Київ, 2015. 184 с.
 36. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.
 37. Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політ. і прав. вчень. Харків, 2008. 18 с.
 38. Розслідування злочинів, вчинених на ґрунті нетерпимості: навч.-практичний посібник / кол. авторів. Київ, 2012. 167 с.
 39. Самотуга А.В. Конституційні особисті права і свободи людини у США та їх захист поліцією: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 204 с.
 40. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Еспада, 2009. 752 с.
 41. Судове рішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / упор.: Олена Уварова, Марія Ясеновська. Х.: ФОП Бровін О.В., 2016. 192 с.

42. Теорія держави і права: підруч. / В.К. Бабаєв, В.М. Баранов, Н.В. Витрук і др.; под ред. В.К. Бабаєва. М.: Юристь, 2003. 592 с.
43. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
44. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
45. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.
46. Шевчук С. Судовий захист прав людини: практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.
47. Шемшученко Ю.С. Правоохоронна діяльність // Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
48. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.

III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина.
2. Конституційні гарантії: поняття і система.
3. Система органів державної влади у сфері забезпечення прав людини.
4. Юридичні гарантії захисту прав людини в Україні.
5. Механізм забезпечення прав людини і громадянина у процесі соціально-політичного реформування українського суспільства.
6. Шляхи підвищення ефективності діяльності органів державної влади щодо захисту прав людини і громадянина.
7. Види гарантій захисту прав людини.
8. Роль і місце органів державної влади як суб'єктів захисту прав людини і громадянина.
9. Місце судових і правоохоронних органів в механізмі захисту прав людини і громадянина.
10. Поняття правоохоронної діяльності.
11. Конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів у забезпеченні прав людини.
12. Основні форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.
13. Основні напрямки реформування системи правоохоронних органів в аспекті забезпечення прав людини.
14. Правовий статус, гарантії діяльності та відповідальність працівника поліції.
15. Оскарження незаконних дій працівників правоохоронних органів.
16. Головні детермінанти порушень прав людини правоохоронними органами та шляхи їх усунення.
17. Попередження катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів.
18. Профілактика упереджень і стереотипів у роботі правоохоронця.
19. Громадський контроль за здійсненням правоохоронної діяльності.
20. Відомчий контроль за законністю діяльності правоохоронних органів.
21. Завдання та функції правоохоронних органів.
22. Людина як найвища соціальна цінність.
23. Права людини в діяльності правоохоронних органів.
24. Практичне значення проблеми забезпечення прав людини.
25. Права людини – як гуманізм сучасної епохи.
26. Людська гідність як фундаментальна основа прав людини.
27. Зростання соціальної ролі прав людини як історична закономірність.
28. Права людини та їх забезпечення – універсальна ідея інтеграції сучасного інформаційного суспільства, специфічна глобальна проблема.

29. Міжнародні і національні причини актуалізації питання про права людини в нових історичних умовах.
30. Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів.
31. Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут.
32. Місце судових органів в механізмі захисту прав людини і громадянина.
33. Поняття міжнародно-правових стандартів у діяльності правоохоронних органів України.
34. Реалізація міжнародно-правових стандартів прав людини в системі виконання кримінальних покарань.
35. Захист прав ув'язнених осіб та осіб, які перебувають у місцях несвободи.
36. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення.
37. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання та поваги прав і свобод інших.
38. Легальні обмеження прав і свобод людини, передбачені у міжнародних стандартах, які офіційно оголошуються державою під час надзвичайного становища в державі, при якому життя нації перебуває під загрозою.
39. Право людини на свободу та особисту недоторканність: поняття, закріплення в національному законодавстві та підстави його обмеження.
40. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини в діяльності судових і правоохоронних органів України.
41. Форми забороненого поводження.
42. Катування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність.
43. Право на приватність: поняття та підстави його обмеження.
44. Правила Міранди.
45. Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань.
46. Доктрина «мінімального рівня жорстокості».
47. Безумовна заборона поганого поводження.
48. Кваліфікація поганого поводження.
49. Погане поводження під час тримання під вартою.
50. Застосування насильства під час затримання. Застосування засобів стримування.
51. Криміналізація поганого поводження та визначення складу злочину.
52. Поняття та зміст права на мирні зібрання.
53. Право на мирні зібрання в міжнародно-правових актах та практиці Європейського суду з прав людини.

54. Правове регулювання реалізації права на мирні зібрання за законодавством України.
55. Повноваження суб'єктів владних повноважень щодо організації та забезпечення реалізації права на мирні зібрання.
56. Основні принципи ОБСЄ у сфері організації та проведення мирних зібрань.
57. Богослужіння як форма мирного зібрання.
58. Свобода особи і право на мирні зібрання.
59. Право на свободу мирних зібрань як засіб громадського контролю за діями та рішеннями суб'єктів публічної влади.
60. Правові позиції Європейського Суду щодо розуміння позитивних обов'язків держави з охорони мирних зібрань.
61. Підстави для заборони проведення мирного зібрання.
62. Форми реалізації права на мирні зібрання: збори, мітинги, походи і демонстрації.
63. Мирність як обов'язкова ознака зібрання.
64. Відповідальність за вчинення діянь, які перешкоджають у реалізації права на мирні зібрання.
65. Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності.
66. Особливості комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві.
67. Дотримання прав уразливих груп населення у діяльності поліції.
68. Особливості забезпечення прав дитини.
69. Етнічний профайлінг та діяльність поліції.
70. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності.
71. Принцип недискримінації у роботі правоохоронця.
72. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».
73. Поняття «інвалідність».
74. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».
75. Поняття «гендерна політика».

IV. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Базові нормативні джерела:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 р. № 3771-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Закон України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
5. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 8 липня 2011 року № 3671-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
6. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 № 1706-VII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
7. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
8. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
9. Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
10. Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р. № 266/94-ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст.260.
12. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
13. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
14. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.

15. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show> .
16. Постанова Верховної Ради України «Про засади державної політики України в галузі прав людини» від 17 червня 1999 р. № 757-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 35. Ст.303.
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини»» від 31 травня 2006 р. № 784 (з наступ. змінами) // Офіційний вісник України. 2006. № 22. Стор.138. Стаття 1655.
18. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
19. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
20. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
21. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) // <http://zakon1.rada.gov.ua>
22. Декларація про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, прийнята Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 3452 від 9 грудня 1975 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
23. Європейська конвенція щодо відшкодування збитку жертвам насильницьких злочинів від 24 листопада 1983 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
24. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 34/169 від 17 грудня 1979 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
25. Декларація про поліцію, прийнята Резолюцією ПАРС від 8 травня 1979 р. № 690 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
26. Документ Копенгагенської наради Конференції з людського виміру НБСЄ від 29 червня 1990 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
27. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх («Пекінські правила»), прийняті Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 40/33 від 10 грудня 1985 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
28. Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням («Токійські правила») 1990 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

Навчальні та наукові видання:

1. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. М. Дженіс, Р. Кей, Е. Бредні. Пер. з англ. К.: „АртЕк”, 1997. 624 с
2. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посібник / Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 224 с.
3. Ієрусалімов О.І., Стахурський М.Ф., Ієрусалімова І.О. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: Курс лекцій, навчально-методичні та довідкові матеріали до них / За заг. ред. І.П. Голосніченка. К.: ГАН, 2004, 352 с.
4. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підручник. К.: Всеукраїнська асоціація видавців „Правова єдність”, 2008. 350 с.
5. Конституція України: Офіц. текст: Коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина: Навч. посібник/ Авт. - упоряд. М.І. Хавронюк. 2-е вид., перероб. і доп. К.: А.С.К., 2003. 384 с. (Нормативні документи та коментарі).
6. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність : Закони і комент.: Навч. посіб. / ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. К. : Атіка, 2000. 510 с.
7. Права людини і правоохоронні органи: Посіб. для практичного навчання. Страсбург, 1998. 141 с.
8. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: Навч.посіб.- К.: Атіка, 2004. 464 с.
9. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навч. посіб. / В. С. Ковальський, В. Т. Білоус, С. Е. Демський та ін. К.: Юрінком Інтер, 2003. 320 с.
10. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / В. С. Ковальський, О. С. Захарова, В. Я. Карабань та ін.; Ред. В. Маляренко. К.: Юрінком Інтер, 2004. 376 с.
11. Судебные и правоохранительные органы Украины: Учеб. пособие / А. С. Васильев, В. В. Иванов, Л. А. Корчевная и др. 3-е изд., доп. и перераб. Х.: Одиссей, 2004. 320 с.
12. Шукліна Г.Г. Конституційно-правове регулювання прав і свобод людини і громадянина в Україні (проблеми теорії та практики): монографія. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 424 с.

Додаткова

1. Абсолютні права. URL: <http://search.ligazakon.ua/Абсолютні права>.
2. Авдюгін Р. Г. Конституційно-правові засоби забезпечення прав людини в Україні / Р. Г. Авдюгін // Державо і право: збірник наукових праць. 2010. Вип. 47. С. 148-152.

3. Алексеева Т. А. Гражданское общество, правовое государство и право. Выступ. за «круглым столом» журн. «Государство и право» и Вопросы философии // Государство и право. 2002. № 1. С.30 - 34.
4. Андреева И.А. «Административная полиция» – институт, понятие и конструкция административного права Франции // Вестник Омского университета. Серия «Право». 2013. № 4 (37). С.44-49.
5. Аникин А. В. История финансовых потрясений. Российский кризис в свете мирового опыта. М., Олимп-Бизнес, 2002. 448 с.
6. Антонович М. Міжнародна система захисту прав людини: кризь призму України // Право України. 2007. №3. С.37-41.
7. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 308 с.
8. Астафьева, О. Н. Параметры порядка социокультурного пространства. Синергетика: человек, общество. М.: Нова, 2007. С. 248 – 256.
9. Атепалихін А. Судовий контроль за дотриманням конституційних прав особи під час досудового розслідування // Юридична газета. 2005. № 9. 23 травня. С.5.
10. Ахтирська Н.М., Касько В.В., Маланчук Б.А., Мелікян А., Пошва Б.М., Фулей Т.І., Шукліна Н.Г. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорстокому поводженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / за заг. ред. проф. В.Т. Маляренка. К.: К.І.С, 2011. 320 с.
11. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга»; Одеса: Астропринт, 2006. 424с.
12. Бакальчук В. О. Толерантність до нетолерантності: проблеми протидії нетерпимості в Україні // Стратегічні пріоритети. 2010. № 1. С. 92-97.
13. Бакірова І. Зміст конституційного права людини і громадянина на судовий захист // Право України. 2006. №12. С.23-27.
14. Барлыбаев Х. А. Путь человечества: самоуничтожение или устойчивое развитие / Х. А. Барлыбаев. М.: Изд-во Комиссии Госдумы по устойчивому развитию, 2001. 228 с.
15. Барлыбаев, Х. А. Общая теория глобализации и устойчивого развития М.: Издание Государственной Думы, 2003. 335 с.
16. Барчук В. Порухення прав людини як загроза національній безпеці України // Підприємництво, господарство і право. 2002. №6. С.64-66.
17. Барчук В. Права людини як головний об'єкт національної безпеки України // Підприємництво, господарство і право. 2002. №4. С.81-84.
18. Бахин С.В. О классификации прав человека, провозглашенных в международных соглашениях // Правоведение. 1991. № 2. С. 41-51.
19. Баштанник В. Регламентация захисту прав людини у системі права ЄС: організаційно-правовий аспект // Право України. 2006. №9. С.56-60.
20. Бек У. Политическая динамика в глобальном обществе риска / У. Бек // Мировая экономика и международные отношения. 2002. № 5. С. 10 – 19.

21. Бек У. Что такое глобализация? (Ошибки глобализма – ответы на глобализацию) / пер. с нем. А. Григорьева и В. Седельника / У. Бек. М.: Прогресс-Традиция, 2001. 304 с.
22. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма - ответы на глобализацию. Пер. с нем. А. Григорьева, В. Седельника; Общ. ред. и послесл. А. Филиппова - М.: Прогресс-Традиция, 2001. 304 с.
23. Белик, А. А. Культурология. Антропологические теории культур / А. А. Белик. – М.: Российский государственный гуманитарный университет, 1999. – 240 с.
24. Белінський Ю.Є. Поняття «зброя» та його нормативне визначення // Право і суспільство. 2012. № 1. С. 188-191.
25. Берднік І.В. Історичний аспект міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю Ukraine - EU. Modern technology, business and law : collection of international scientific papers : in 2 parts. Part 2. Modern engineering. Sustainable development. Innovations in social work: philosophy, psychology, sociology. Current problems of legal science and practice. Chemihiv : CNUT, 2015, p. 241-245.
26. Берднік І.В. Історія кримінально-правової охорони водних ресурсів до початку ХІХ століття. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск 47. Том 3, 2017. С. 37-40.
27. Берднік І.В. Кримінально-правова охорона водних ресурсів за законодавством окремих країн світу. Приватне та публічне право. Сумський національний аграрний університет. № 1. 2018. С. 104-108.
28. Берднік І.В. Кримінально-правова охорона водних ресурсів за законодавством України, Казахстану, Грузії та Азєйбарджану: порівняльно-правовий аспект. Право і суспільство. № 1. 2018. С. 228-233.
29. Берднік І.В. Проблеми кримінально-правової кваліфікації порушення правил охорони вод (стаття 242 Кримінальний кодекс України). Судова та слідча практика в Україні. Херсонський державний університет. Випуск 6. 2018. С. 16-22.
30. Берднік І.В. Розвиток кримінального законодавства у сфері охорони водних ресурсів у ХІХ столітті. Visegrad journal on human right. 4 (volume 2). 2017. С. 29-33.
31. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Перевод О. Ю. Уральской М.: Международ. отношения, 1998. 256 с.
32. Бжезинский, З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. М.: Международные отношения, 2005. 392 с.
33. Бжезинский, З. Выбор: мировое господство или глобальное лидерство. М.: Международные отношения, 2004. 288 с.
34. Биндюков, Н. Г. Глобализация и Россия: парадигма, социально-политический аспект, стратегия левых сил / Н. Г. Биндюков. М: ИТРК, 2004. 367 с.

35. Біденко Ю.М. Свобода мирних зібрань: демократичне значення, нормативно-правове регулювання та проблема реалізації в Україні // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології». 2013. № 2. С. 94-103.
36. Білас А.І. Правоохоронна діяльність країн ЄС: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень». К., 2016. 227 с. С. 42.
37. Білоус В. Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект): дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Білоус Віктор Тарасович. Ірпінь, 2004. 444 с.
38. Блинов А.С. Национальное государство в условиях глобализации: контуры построения политико-правовой модели формирующегося глобального порядка. М.: МАКС Пресс, 2003. 150 с.
39. Блохин А. В. За безопасность и стабильность европейского континента // Нелегальная миграция как угроза международной стабильности и безопасности государств. Материалы междунар. конф. Минск, 2004. С. 44.
40. Бобков, Ф.Д. Современный глобальный капитализм / Ф.Д. Бобков, Е. Иванов, А. Свечников и др. М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2003. 351 с.
41. Бокарев С. Н. Организация правоохранительной деятельности в сфере регулирования миграционных процессов: отечественный и зарубежный опыт // Незаконная миграция и правоохранительная деятельность. Материалы «круглого стола» 11—12 сент. 2003 г. Ростов н/Д, 2004. С. 42-47.
42. Бондаренко І. Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи: поняття та ознаки // Право України. 2003. № 4. С. 18-21.
43. Бондаренко І. Правоохоронні органи України та їх функції // Право України. 2005. № 7. С. 53–56.
44. Боняк В.А. Методологический анализ интерпретаций понятия «правоохранительная система» // Вестник Владимирского юридического института ФСИН. 2013. № 1. С. 52-56.
45. Боняк В.О. Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2015. 372 с.
46. Боняк В.О. Щодо визначення статусу органів охорони правопорядку (за матеріалами діяльності Конституційної Асамблеї) // Науковий вісник Дніпропетровського держ. університету внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 31- 39.
47. Бородін І.Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина: Монографія. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. 218 с.
48. Бутенко, Л. И. Глобализация: сущность и современные проблемы // Социально-гуманитарные знания. 2002. № 3. С. 6 – 9.

49. Буткевич В. Фактори негативного впливу на ефективність реалізації прав людини в Україні // Право України. 2009. №4. С.36-41.
50. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини і громадянина в демократичному суспільстві (на прикладі удосконалення інституту юридичної відповідальності) // Часопис Київського університету права. 2009. №2. С.16-20.
51. Васецький В.Ю. Забезпечення прав та свобод людини шляхом удосконалення інституту юридичної відповідальності держави перед особою // Часопис Київського університету права. 2009. №3. С.25-30.
52. Васьковська О. Огляд законодавства країн СНД щодо забезпечення права на мирні збори // Право України. 2008. №10. С.105-113.
53. Вашанова О.В. Роль Европейского суда по правам человека в развитии принципа недискриминации. URL: <http://www.lawmix.ru/comm/2746>.
54. Вебер А. Антиглобалистские движения - начало великой смуты XXI в.? // Мировая экономика и международные отношения. 2001. № 12. С. 50 - 56.
55. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теретико-правовий аспект: монограф. / Ю.А. Ведерніков, А.М. Кучук. К.: Знання України, 2009. 219 с.
56. Великий енциклопедичний юридичний словник / Ред. Ю.С. Шемшученко. К.: Юр. думка, 2007, 990 с.
57. Верле. Г. Принципы международного уголовного права: учебник / Герхард Верле; пер. с англ. С. В. Саяпина. О.: Фенікс; М.: ТрансЛит, 2011. 910 с.
58. Витрук Н.В. Общая теория правового положения личности. URL: <http://knigi.tr200.ru/v.php?id=77818>.
59. Власенко О. Л. Законодавче регулювання права громадян на мирні збори / О. Л. Власенко // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2008. № 3. С. 92– 97.
60. Волинка К. Забезпечення прав і свобод особи в Україні теоретичні і практичні аспекти // Право України. 2000. №11. С.30-33.
61. Галицький І.В. Типи толерантності в сучасному суспільстві // Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 280-289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_52_47.
62. Гамалій І.В. Діяльність міліції по забезпеченню конституційних прав і свобод громадян // Держава і право: Зб. наук. праць. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2000. Вип.5. С.105-111.
63. Гасанов К.К. Абсолютные права человека и ограничения прав / К.К. Гасанов, А.В. Стремоухов // Правоведение. 2004. № 1. URL: <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1164805>.
64. Гірич В.М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів / Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1153>.

65. Глухарева Л.И. Права человека в современном мире (социально-философские основы и государственно-правовое регулирование). М.: Юристъ, 2003. 304 с.
66. Глущенко Г.И. Влияние международной трудовой миграции на развитие мирового и национального хозяйства. М.: ИИЦ «Статистика России», 2006. 267 с.
67. Головатий С. Принцип людських прав - один з основоположних принципів українського конституційного ладу // Право України Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. 2017. № 7. С. 95-108.
68. Головченко В. Конституційне право людини на гідність // Вісник Конституційного Суду України. 2003. №4. С.67-71.
69. Гордеев В.В. Мировая экономика и проблемы глобализации. М.: Высшая школа, 2008.-407 с.
70. Грошевий Ю., Копиленко О., Цвік М. Системний аналіз європейських стандартів щодо захисту прав людини: доктринальні підходи та судова практика // Право України. 2006. №8. С.143-145.
71. Гулявська І. В. Історія розвитку прав людини і громадянина в Україні / І. В. Гулявська // Наше право. 2010. № 1. С. 11-16.
72. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.11 «Міжнародне право». К., 2000. 36 с.
73. Давид Э. Принципы международного гуманитарного права: Курс лекций, прочитанных на юридическом факультете Открытого Брюссельского университета. М.: Международный Комитет Красного Креста, 2011. 1144 с.
74. Дащенко В.М. Роль недержавних правових організацій у захисті прав та законних інтересів особи // Держава і право. Випуск 38. С. 90-94.
75. Дешко Л., Доллінер П. До питання про компетенцію Європейського Союзу у сфері захисту прав людини // Підприємництво, господарство і право. 2007. №7. С. 104-107.
76. Документ Копенгагенского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ: международный документ от 29 июня 1990 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_082.
77. Домбровська О. Забезпечення реалізації суб'єктивного права на життя людини (теоретико-правовий аспект) / Підприємство, господарство, право. 2003. № 3 С. 98-99.
78. Домбровська О. Зміст конституційного права на життя людини і громадянина / Право України. 2002. № 5. С.37-39.
79. Домбровська О. Зміст конституційного права на життя людини та громадянина // Право України. 2002. №5. С.37-41.
80. Домбровська О.В. Поняття та ознаки конституційного права на життя людини та громадянина // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2001. №4. С.25-32.

81. Дробуш І. В. Проблеми класифікації конституційно-правових гарантій політичних прав громадян України // Часопис Київського університету права. 2005. № 3. С.100-105.
82. Дудар О.Ф. Організаційно-правові засади дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів. Основні детермінанти їх порушення // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2004. № 9. С.104-111.
83. Дунас Т. Роль прокуратури у захисті прав і свобод людини та громадянина // Підприємництво, господарство і право. 2003. №2. С.100-104.
84. Дяченко В.І. Система правоохоронних органів: навч. посібник / В.І. Дяченко. К.: КНЕУ, 2003. 320 с.
85. Европейская комиссия по борьбе с расизмом и нетерпимостью // Сборник общеполитических рекомендаций ЕКРН. Общеполитическая рекомендация № 11: О борьбе с расизмом и расовой дискриминацией в работе правоохранительных органов (принята 29 июня 2007 года). Страсбург, март 2014 года. URL: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/gpr/compilations_en/ecri14-17%20%20recommandation%201-14%20russe.pdf.
86. Европейский кодекс полицейской этики. Рекомендация Rec. (2001)10. Принята Комитетом министров Совета Европы 19 сентября 2001 года. URL: <http://polis.osce.org/library/f/2687/1492/CoE>.
87. Емельянов В. П. Терроризм и преступления с признаками терроризирования: уголовно-правовое исследование / Емельянов В.П. - С.-Пб.: Юрид. центр Пресс, 2002. 291 с.
88. Етнічність: енциклопедичний довідник / В.Б. Євтух; Нац. пед. ун-тім. М.П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. К.: Фенікс, 2012. 396 с.
89. Загальна теорія держави і права: підруч. [для студ. юрид. вищ. навч. закл.] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Х.: Право, 2010. 583 с.
90. Загальна теорія права: підручник / М.І. Козюбра, С.П. Погребняк, О.В. Цельєв, Ю.І. Матвеева; за заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
91. Загуменна Ю.О. Правоохоронні органи: поняття, ознаки, функції, особливості діяльності // Право і безпека. 2010. № 3. С. 145-150. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2010_3_33.pdf.
92. Задорожня Г. Специфіка державного захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні // Право України. 2008. №1. С.28-33.
93. Заєць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. 1999. № 9. С. 26-29.
94. Заєць С., Мартиновський Р. (упоряд.) Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації. Київ: Рада Європи, 2015. 72 с.

95. Захарчук Г. Діяльність правоохоронних органів спрямована на виконання зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи / Вісник прокуратури. 2006. № 6. С.8-18.
96. Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності: Матер. Міжвуз. наук.-практ. конф. Донецьк, 27 квітня 2001 р. / Гол. ред. І.Г. Кириченко. Донецьк: ДІВС, 2001.
97. Ільченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського суду з прав людини в Україні // Право України. 2009. № 10. С. 145-148.
98. Іщенко А.В. Забезпечення прав і свобод людини криміналістичними засобами і методами. Постановка проблеми // Конституційні гарантії захисту людини у сфері правоохоронної діяльності: Матер. наук.-практ. конф. 24-25 вересня 1999 р. Дніпропетровськ: Дніпроп. юрид. ін-т, 1999. С.26-27.
99. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні // Право України. 2009. №4. С.4-21.
100. Карпачова Н. Сучасні виклики правам і свободам людини //Право України. 2008. №6. С.4-8.
101. Козинець І.Г. Козинець О.Г. Правові аспекти соціально-економічної інтеграції біженців в Україні // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. №2. Т.1. С. 47-51.
102. Козинець І.Г., Козинець О.Г. Права біженців в контексті прав людини в сучасному світі // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. Том 2. №2. С.21-24.
103. Козинець О.Г. Виникнення та розвиток адвокатури у стародавні часи // Розвиток наукових досліджень 2013: Матеріали дев'ятої міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 25-27 листопада 2013 р. Полтава: Вид-во «ІнтерГрафіка», 2013. Т.3. С.39-43.
104. Козинець О.Г. Закріплення прав людини у Декларації прав людини і громадянина Франції 1789 р. // Цивілізаційна роль прав людини в упорядкуванні соціальних відносин: Збірник матеріалів науково-практичного семінару / за редакцією канд. істор. наук Козинець О.Г. Чернігів: КП „Видавництво „Чернігівські обереги”,2007. С.14-21.
105. Козинець О.Г. Історія розвитку інституту прав людини в Новий час // Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 2. Т.30. Иваново: МАРКОВА АД, 2014. С.12-16.
106. Козинець О.Г. Історія становлення інституту прав людини в Англії // „Наукові дослідження – теорія та експеримент 2006”: Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 15-17 травня 2006 р. Полтава: Вид-во „ІнтерГрафіка”,2006. С.26-29.
107. Козинець О.Г. Права людини: історико-правовий аспект // Права людини: Збірник матеріалів круглого столу / за редакцією канд. істор.

- наук Козинець О.Г. Чернігів: КП „Видавництво „Чернігівські береги”, 2006. – С.6-14.
108. Колодій А.М. Принципи права України: монограф. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
 109. Комзюк А. Адміністративний примус: деякі загальні проблеми дослідження та правового регулювання в контексті забезпечення прав людини // Право України. 2004. № 4. С.46-49.
 110. Кононенко В. Рішення Європейського суду з прав людини як прецедент тлумачення Конвенції про захист прав людини та основних свобод // Право України. 2008. №3. С.131-134.
 111. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін.; за ред. В.П. Колісника та Ю.Г. Барабаша. Х.: Право, 2008. 416 с.
 112. Конституція України: Наук.-практ. комент. / Ред. колегія: В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевий. Х.: Право, 2003. 808 с.
 113. Копотун І.М.. Громадський порядок як об'єкт кримінально-правової охорони: автореф. дис. ... канд. наук: 12.00.08. URL: <http://disser.com.ua/content/345317.html>. Дата доступу: 18.04.2017.
 114. Коріняк О. Захист прав і свобод людини в діяльності правоохоронних органів України // Часопис Академії адвокатури України. 2010. № 9. С. 1-6.
 115. Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. 2 вид., доповнене. К.: Атіка, 2002. 480 с.
 116. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 608 с.
 117. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Алієва О.М., Білаш О.В., Бабій А.П. та ін.; відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Вид. восьме, перероб. і доп. Х.: Одиссей, 2012. 904 с.
 118. Кузьменко П. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина за Конституцією України // Підприємство, господарство, право. 2003. № 3. С.95-98.
 119. Кучмій О. Доктрина «спрямованої Франкофонії» Французької Республіки. Дослідження світової політики: Зб.наук. праць. К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2008. Вип. 45. С.147-167.
 120. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини та громадянина: навчальний посібник. Х.: Факт, 2001. 440 с.
 121. Лазаренко Л. А. Види конституційного права на звернення / Л. А. Лазаренко // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2008. №3. С. 70–78.
 122. Лещукова І.В. Гарантії прав та законних інтересів іноземців у досудовому провадженні та шляхи їх удосконалення // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2004. № 26. С.100-106.

123. Липачова Л.М. Реалізація конституційного права людини та громадянина на звернення за захистом своїх прав і свобод до Європейського Суду з прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «конституційне право». К., 2002. 20 с.
124. Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. Київ, 2001. 17 с.
125. Лукашевич В.М. Глобалістика: навч. посіб.. Львів : Новий Світ 2000, 2005.
126. Лукашук И. И. Глобализация, государство, право, XXI век. М.: Спарк, 2000. 261 с.
127. Лысенков С.Л. Формы правового регулирования деятельности органов внутренних дел по обеспечению реализации конституционных прав и свобод советских граждан. К.: МВД УССР, 1981. 36 с.
128. Магновский Г.И. Судовий захист прав людини – невід’ємна складова правової держави // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №2. С.96-100.
129. Майстро С.В. Розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/4/05.pdf>. Дата доступу: 03.04.2017.
130. Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. К. : Атіка, 2007. 624 с.
131. Макогін Н.О., Козинець О.Г. Правова природа юридичної відповідальності: поняття та принципи // Міжнародна науково-практична конференція «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку», м. Запоріжжя, 25-26 травня 2018 р. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2018. Ч.1. С. 18-21.
132. Максимов С. Права людини: універсальність і культурна різноманітність // Право України. 2010. № 2. С. 36-43.
133. Маляренко В.Т. Про оскарження дій (бездіяльності) та процесуальних рішень органів дізнання, слідчого і прокурора // Вісник Верховного Суду України. 2001. № 5. С.49-54.
134. Манукян В. Антропологи в погонах. URL: <http://khpg.org/index.php?id=1203941725>.
135. Мартен Д. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Домінік Мартен. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2005.
136. Мартиненко П. Місце і роль Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року в конституційно-правовому механізмі України // Вісник Конституційного Суду України. 2002. №2. С.64-72.
137. Марущак О. А. Залучення спеціаліста при розслідуванні ухилення від сплати податків, зборів (обов’язкових платежів). Форум права. 2014. № 2. С. 253–257 URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2014_2_45.pdf

138. Марущак О. А. Податковий контроль як засіб виявлення ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Юридичний науковий електронний журнал. Запоріжжя : Запорізький національний університет. 2018. № 5. С. 194-197. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2018/54.pdf
139. Марущак О.А. Проведення експертизи як напрямок використання спеціальних знань при розслідуванні ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». Випуск 3. Том 3. Херсон. 2014. С. 156-160.
140. Марущак О.А. Функції держави: визначення поняття. Держава і регіони. 2019. №3. С. 17-21.
141. Мацко А. С. Інститут захисту прав людини на звернення та дія принципу пріоритету міжнародно-правових норм у внутрішньому правопорядку України / А. С. Мацко // Часопис Київського університету права. 2004. №1. – С.94–100.
142. Мендеграл Т. І. Система конституційно-правових гарантій забезпечення правового статусу осіб без громадянства в Україні / Т. І. Мендеграл // Адвокат. 2009. № 1. С. 27-29.
143. Миграционные процессы в развивающихся странах Азии и Африки (динамика и современное состояние) / Отв. ред. А.А. Рогожин. М.: ИМЭМО РАН, 2007. 147 с.
144. Миграционные процессы: социально-экономический аспект (на примере ведущих стран). Отв. ред. Кириченко Э.В., Шкундин М.З. М.: ИМЭМО РАН, 2007.-170 с.
145. Мицик В.В. Зміст та механізм здійснення європейської Конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню // Держава і право. Випуск 40. С. 505-509.
146. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006, 336 с.
147. Мілова Т. М. Окремі особисті права і свободи громадян України та їхня відповідність європейським стандартам // Часопис Київського університету права. 2005. №3. С.80-84.
148. Мінюков А. Повноваження прокуратури при забезпеченні додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина на досудовому слідстві // Право України. 2002. №10. С.35-40.
149. Мінюков А. Система органів державної влади, що забезпечують конституційні права і свободи людини і громадянина: їх повноваження // Право України. 2002. №4. С.61-65.
150. Музика А. Права людини в площині правозахисної діяльності // Право України. 1995. №9. С.23-27.
151. Мухамедова Є. Права людини на безпечне для життя і здоров'я довкілля / Є. Мухамедова // Право України. 2010. № 5. С. 161-167.

152. Наливайко Л. Р., Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації України: навч. посіб. (2-ге вид., перероб. та допов.). Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 245 с.
153. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. Дніпропетровськ: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2014. 152 с.
154. Наливайко Л.Р., Костицький В. В., Грицай І. О. Науково-практичний коментар до Закону України «Про громадські об'єднання». Київ: АртЕк, 2015. 228 с.
155. Наливайко Т. В. Права і свободи в Україні: конституційно–правовий механізм захисту // Часопис Київського університету права. 2009. № 2. С. 49–55.
156. Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ України: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС України, 2002.
157. Негодченко О.В. Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав і свобод людини: Монографія. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2003.
158. Новиков В. Гарантії права особи на компенсацію шкоди, заподіяної незаконним обвинуваченням // Право України. 1998. №11. С.31-33.
159. Новік О. Правоохоронна діяльність: її бачення крізь призму людини // Право України. 2003. №9. С.121-124.
160. Огородник А. Механізм забезпечення прав і свобод людини та принципи законності в Україні // Право України. 2008. №6. С.14-18.
161. Олійник А.Ю. Конституційне право людини на недоторканність житла // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №1. С.151-156.
162. Олійник В. Ю. Зміст діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню конституційного права на свободу та особисту недоторканність // Право України, 2002. № 7. С.27-28.
163. Олійник В.Ю. Поняття і класифікація конституційних свобод людини і громадянина в Україні // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2009. № 2. С. 52–60.
164. Олійник С. Прокуратура на шляху забезпечення прав і свобод людини і громадянина // Вісник прокуратури. 2006. №12. С.124-128.
165. Оніщенко Н. Захист прав і свобод людини в Україні //Право України. 2009. №4. С.47-54.
166. Орлов В.А. Конституційно-правова основа громадського порядку // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право. 2013. Вип. 5. С. 223-229.
167. Орлова О.О. Європейська система захисту прав людини // Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри: матеріали науково-практичного семінару (м. Дніпро, 7 груд. 2016 р.) /

- укл.: канд. юрид. наук, доц. І.А. Сердюк, Ю.Г. Мороз. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2017. С. 108-110.
168. Орлова О.О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф. (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608-609.
169. Орлова О.О. Свобода від катувань як абсолютне право // Матеріали круглого столу «Права людини: аксіологічний, онтологічний та гносеологічний виміри» (м. Дніпропетровськ, 9 грудня 2015 року, ДДУВС): зб. наук. матер. круглого столу. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. С. 86-89.
170. Орлова Т.В. Історія сучасного світу (XV – XXI століття): [навч. посіб.]. К. : Вікар, 2008. 552 с.
171. Осауленко О. І. Правовий статус громадянина України, який відбуває кримінальне покарання // Науковий вісник Української академії внутрішніх справ. 1997. №1. С.93-97
172. Основи гендерної політики: навчально-метод. посібн. / Т.І. Євтухова, Ю.В. Легенько, О.В. Родіонов, О.В. Родіонов, О.М. Руденко. К.: Укртехінформ, 2013. 234 с.
173. Охота Я.В. Визначення «жорстокого поведження» // Часопис Київського університету права. 2013/4. С. 372-375. URL: file:///C:/Users/BE%BB%D1%8C/Downloads/Chkup_2013_4_91.pdf.
174. Паровишник О.В. Забезпечення прав інвалідів в Україні: теоретичні і практичні засади адміністративно-правового регулювання: монографія / Харків: Право, 2016. 264 с.
175. Петков С.В. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/66214-stattya-185-1-porushennya-poryadku-organizats-provedennya-zborv-mtingv-vulichnih-pohodv-demonstratsy.html>. Дата доступу: 29.04.2017.
176. Плохой І.І. Поняття громадського порядку // Форум права. 2009. № 3. С. 500-505.
177. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. К.: Наукова думка; Прецедент, 2006. 344 с.
178. Похил О. Поняття і зміст конституційного права на захист своїх прав / О. Похил // Юридична Україна. 2009. № 5. С. 25-29.
179. Права людини в діяльності української міліції. Харків: Права людини, 2009. URL: <http://umdppl.info>.
180. Права человека и процессы глобализации современного мира / Отв. ред. чл.-корр. РАН, д. ю. н. Е. А. Лукашева. М.: Норма, 2005. 464 с.

181. Права человека. Учебник для вузов. Отв. ред. - чл.-корр. РАН, д.ю.н. Е.А.Лукашева. М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА М), 2000. 573 с.
182. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под общ. ред. чл.-корр. РАН Е.А.Лукашевой. - М.: Издательство НОРМА, 2002. - 448 с.
183. Права человека: Учеб. пособие / А.Д.Гусев, Я.С.Яскевич, Ю.Ю.Гафарова и др.; Под. общ. ред. А.Д.Гусева и Я.С.Яскевич. Мн.: «ТетраСистемс», 2002. 304 с.
184. Права человека: Учебное пособие / Авт.-сост. С.П.Кацубо, И.В.Кучвальская, С.Б.Лугвин. Мн.: Амалфея, 2001. 336 с.
185. Практика Європейського суду з прав людини у справах, пов'язаних із захистом прав і свобод дитини / Судова влада України. URL: <http://bpm.ko.court.gov.ua/sud1005/news/288066/>.
186. Проблема свободы и прав человека в современной идеологической борьбе / В.А. Карташкин, Н.М. Кейзеров, Д.А. Керимов и др.; под ред. Д.А. Керимова, В.М. Чхиквадзе. М.: Политиздат, 1986. 319 с.
187. Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні: Монографія / Кол. авторів; За ред. Н.М. Оніщенко, О.В. Зайчука. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2007. 424 с.
188. Путраймс І. І. Напрямки підвищення ефективної імплементації міжнародних стандартів прав людини у правову систему України // Бюлетень Міністерства юстиції України. 2009. № 3. С. 95-102.
189. Пушкар П.В. Заборона катувань та інші форми жорстокого поводження чи покарання: застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: http://aau.edu.ua/static/pdf/hr_ppushkar_art3.pdf.
190. Рабінович П. Знання практики Європейського Суду з прав людини як передумова ефективного використання механізму їх захисту в Україні // Право України. 2009. №4. С.42-46.
191. Рабінович П. М. Права і свободи людини: соціальна сутність / Бюлетень Міністерства юстиції. 2005. № 4. С. 27-36.
192. Рабінович П.М. Верховенство права (за матеріалами практики Страсбурзького суду та Конституційного Суду України) // Вісник Академії правових наук України. 2006. № 2 (45). С. 3-16.
193. Радзівська В. Щодо правового визначення поняття «механізм забезпечення прав і свобод людини і громадянина» // Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 3. С. 149–152.
194. Разметаєва Ю.С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.01 теорія та історія держави і права; історія політ. і прав. вчень. Харків, 2008. 18 с.
195. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: навч. посіб. Львів : Видавництво Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2009. 640 с.
196. Ростовщиков И.В. Права личности в России: их обеспечение и защита органами внутренних дел. Волгоград, 1997. 190 с.

197. Самотуга А.В. Конституційні особисті права і свободи людини у США та їх захист поліцією: монографія. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 204 с.
198. Сердюк І.А. Основи теорії правоохоронних відносин: монограф. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2010. 196 с.
199. Серьогін В.О. Право на недоторканність приватного життя (прайвесі) у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : Фінн, 2010. 605 с.
200. Серьогін В.О. Право на недоторканність приватного життя у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія. Харків: ФІНН, 2010. 608 с.
201. Сіренко В. Сучасний стан реалізації основних прав і свобод людини та громадянина в Україні // Право України. 2009. №4. С.22-28.
202. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. Видання 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Еспада, 2009. 752 с.
203. Скомороха В. Захист прав і свобод людини у практиці Конституційного Суду України // Право України. 2009. №6. С.61-75.
204. Скрипнюк О. Правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина в процесі реалізації державного управління //Право України. 2007. №4. С.3-8.
205. Скрипнюк О. Проблеми розвитку демократичного державного управління в контексті забезпечення прав і свобод людини в Україні //Вісник Академії правових наук України. №2(45). С.16-21.
206. Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. До 10-річчя незалежності України: монограф. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. 600 с.
207. Слюсар К. Методи гарантування і захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина // Право України. 2006. №4. С.35-39.
208. Смірський В.В. Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства // Вісник Запорізького юридичного інституту. 2000. №2. Ст.152-155.
209. Стремоухов А.В. Человек и его правовая защита. Теоретические проблемы. СПб., 1996. 375 с.
210. Стрижак А. А. Конституційне судочинство в Україні та забезпечення прав і свобод людини і громадянина // Судова практика. 2010. № 3. С. 3-12.
211. Строков І.В. Особливості забезпечення прав і свобод людини у слідчій діяльності // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 2002. №2. С.63-69.
212. Судове рішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією: збірка кращих практик / упор.: Олена Уварова, Марія Ясеновська. Х.: ФОП Бровін О.В., 2016. 192 с.

213. Сухонос В. В. Теория государства и права: Учебное пособие. - М.: Университетская книга, 2005. 536 с.
214. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук, А.П. Заєць, В.С. Журавський та ін.; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
215. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2014. 468 с.
216. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016; Ліра ЛТД. 480 с.
217. Тертишник В. Проблеми розкриття злочинів та забезпечення прав і свобод людини // Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю: Тези доповідей наук.-практ. конф. К., 2000. С.93-95.
218. Тесленко М.В. Конституційна юрисдикція в Україні: Навч. посіб. К.: Видавництво «Школа», 2003. 256 с.
219. Україна: права людини в перехідний період / Під ред. В.И. Денисова, В.І. Евінтова. - К., 2001. - 184 с.
220. Усенко О.В. Дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів, що ведуть боротьбу з організованою злочинністю // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2003. №8. С.167-176.
221. Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2004. 540 с.
222. Фрицький О.Ф. Роль правоохоронної діяльності у захисті конституційних прав і свобод людини і громадянина // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. 1997. №2. С.15-21
223. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: науково-метод. посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2014. 208 с.
224. Фулей Т.І. Свобода мирних зібрань: науково-методичний посібник для суддів. Київ: Фенікс, 2014. 112 с.
225. Хальота А. Методи діяльності органів внутрішніх справ по забезпеченню реалізації прав людини // Право України. 2001. № 5.
226. Хименко А.О., Козинець О.Г. Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина в ісламському світі // Міжнародна науково-практична конференція «Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку». м.Запоріжжя, 25-26 травня 2018 р. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2018. Ч.1. С. 25-27.
227. Червяцова А.О. Право на життя та заборона катувань у рішеннях Європейського суду з прав людини: аналіз судової практики за статтею 2 і 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: навч. посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 308 с.

228. Чернооченко С.І. Забезпечення таємниці особистого життя громадян України в правоохоронній діяльності // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. 2002. №2. С.61-67.
229. Чернооченко С.І. Право на свободу та особисту недоторканість фізичних осіб в Україні: проблеми здійснення та захисту // Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. №17. С. 72-77.
230. Шевченко А.Є. Реалізація конституційного права на мирні зібрання в Україні: монографія / А.Є. Шевченко, М.М. Денісова, О.С. Денісова. Донецьк: Ноулідж, 2011. 138 с.
231. Шевчук С. Судовий захист прав людини: практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.
232. Шемшученко Ю.С. Правоохоронна діяльність // Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
233. Шестак Л.В., Веремієнко С.В. До питання про звільнення від адміністративної відповідальності за незначне правопорушення. Науковий вісник Ужгородського Національного університету. Серія «Право». 2015. Випуск 30. Том 2. С.96-98.
234. Шестак Л.В., Веремієнко С.В. Класифікація та характеристика суб'єктів адміністративних правопорушень. Підприємство, господарство і право. 2013. №8. С.43-45.
235. Шишкіна Е.В. Зобов'язання держав щодо заборони поганого поводження з людиною // Держава і право. Випуск 41. С. 588-595.
236. Шляхтун П.П. Конституційне право: словник термінів. К.: Либідь, 2005. 568 с.
237. Шмоткін О.В. Конституційно-правовий механізм захисту прав людини Службою безпеки України: конституційне законодавство // Законодавство України: Науково-практичний коментар. 2006. №4. С.5-10.
238. Шукліна Н. Г. Конституційно – процесуальні основи правового статусу особи в Україні. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 3. С. 31–38.
239. Шукліна Н. Г. Правовий статус людини і громадянина як інституту конституційного права. Бюлетень Міністерства юстиції. 2004. № 12. С. 52-54.
240. Шукліна Н.Г. Місце економічних прав і свобод у системі конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Держава і право. Випуск 36. С. 172-178.
241. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
242. Юськів Б.М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: монографія. Рівне: Видавець О.М. Зень, 2009. 479 с.

243. Як провести мирне зібрання? URL: <http://pravo.org.ua/ua/meeting/provesty-zibrannya>.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України
3. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
4. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
5. <http://pen.div.co.ua/> - Інститут кримінально-виконавчої служби